

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

ȘTIINȚA ISTORIEI ȘI RESPONSABILITATEA ISTORICULUI

Academician Ștefan ȘTEFĂNESCU

Astăzi, când conceptul de „noua Europă” are sens de univers cultural, de stare de spirit, de efort creator în găsirea de structuri economice și politice, care să asigure dezvoltarea liberă a popoarelor și a identității lor statale, ca și a legăturilor dintre ele, de natură să ducă la sinteza europeană, România găsește în trecutul ei rațiunea și speranța, adică forța de a face față destinului ei, românesc și european. Pentru că în Țările Române s-a perpetuat tradiția culturală a Imperiului roman târziu, devenind romano-bizantin și apoi bizantin. Organizarea de stat a Principatelor Române de la sud și est de Carpați a fost puternic influențată de cea a Imperiului bizantin. După căderea statelor sud-slave și a Bizanțului sub stăpânire otomană și până la ridicarea Rusiei a revenit, de altfel, statelor românești rolul de a fi în fruntea creștinătății ortodoxe și de a continua tradiția culturală imperială bizantină. Unii dintre domnitorii români au avut conștiința acestei misiuni și au acționat în numele ei. Neagoe Basarab (1512-1521), Matei Basarab (1532-1654), Vasile Lupu (1634-1653), Constantin Brâncoveanu (1688-1714) se considerau moștenitori de drept ai tradiției imperiale bizantine. În această calitate ei și-au asumat rolul de protectori ai Bisericii Ortodoxe și continuatori ai operei împăraților bizantini. Domnia lor toată a fost animată de acest gând, toate faptele lor au izvorât din această conștiință¹.

La curtea lor, ei au introdus fastul și ceremonialul de la curtea împăraților bizantini. Cancelariile domnești încă de la constituirea statelor românești au avut ca model cancelaria bizantină².

Arta românească în Evul Mediu s-a dezvoltat pe baza creației proprii și, totodată, în strânsă legătură cu arta din țările vecine; ea a unit într-o sinteză originală elementele de tradiție locală

cu elementele bizantine, sud-slave și din Europa apuseană.

Legăturile largi, economice, politice și culturale, pe care le întrețineau Țările Române cu alte state, au înlesnit difuzarea culturii medievale românești în afara granițelor și au făcut ca Țările Române să participe activ la dezvoltarea culturii europene.

Marii cărturari români din secolul al XVII-lea și de la începutul secolului al XVIII-lea – Gr. Ureche, Miron Costin, Constantin Cantacuzino Stolnicul, D. Cantemir – au contribuit prin opera lor la cristalizarea conștiinței colective a românilor asupra originii comune, a unității și autohtoniei lor și, pe un plan mai larg, la definirea specificului culturii românești. Despre ei s-a spus, pe drept cuvânt, că au fost „ctitori conștiinței noastre naționale, latine și europene”³.

Cu secolul al XVIII-lea, efortul de descătușare din sfera politicii Imperiului otoman – în care statele românești se aflau din secolul al XV-lea – și orientarea spre Occident au înscris curente de emancipare culturală și politică ale românilor în spiritul înnoitor european, de modernizare a structurilor social-politice. Iluminismul românesc – sub diversele lui manifestări, inclusiv manifestările politice – s-a încadrat într-o largă mișcare culturală europeană și a avut un rol important în difuzarea ideilor, motivelor și formelor culturii occidentale în Est.

Ideea *planului dacic*, de realizare în spațiul geostrategic carpato-dunărean a unui stat care să-i cuprindă pe toți românii a căpătat consistență, el preocupând și cercuri politice și diplomatice europene.

O strălucită pleiadă de cărturari români, începând cu reprezentanții de seamă ai „Școlii ardelenne”, Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior și Ioan Budai-Deleanu, intrați în contact cu climatul cultural de înnoiri ale lumii latine din Apusul Europei, au propagat

prin școli, prin cultivarea limbii materne și a istoriei patriei ideea națiunii române și a unității ei.

Anul 1821 a marcat, prin revoluția condusă de Tudor Vladimirescu, un important moment în afirmarea drepturilor naționale ale poporului român; ea a deschis epoca deplinei maturizări a luptei pentru emancipare națională; o luptă care a îmbrăcat toate căile posibile de manifestare, pașnice și violente, în țară și în afara granițelor, prin viu grai și prin scris, legale și conspirative; a fost epoca închegării doctrinei naționale a daco-românismului, a formulării și încercărilor de traducere în practică a construcției României moderne și independente⁴.

Termenii de *Dacia* și *Daco-România* au căpătat tot mai mult semnificația de program politic, de unificare și edificare națională.

Revoluția din 1848, o dată cu afirmarea hotărârii românilor – atât a celor din Transilvania, cât și a celor din Țara Românească și Moldova – de a făuri unitatea națională prin formarea *Daciei* sau a *Daco-României*, urmărea încadrarea poporului român între popoarele înaintate ale continentului.

Unirea a polarizat, în perioada următoare, eforturile tuturor forțelor active ale populației, a devenit cauza scumpă a minților luminate ale țărilor și a fost îmbrățișată cu ardoare și cu admirabilă dăruire de întregul popor român.

Pe valul unei largi și cuprinzătoare mișcări, intim legate de toate firele tradiției de unitate și într-un context internațional care a dat problemei românești un relief deosebit după războiul Crimeii (1853-1856), România modernă a putut deveni realitate prin actul de la 24 ianuarie 1859, care a unit Moldova cu Muntenia sub sceptrul lui Alexandru Ioan Cuza și prin amplul program de reforme care caracterizează „Epoca Unirii”⁵.

(Continuare în pag. 2)

SUB SEMNUL CALITĂȚII la Universitatea Spiru Haret

pag 4

O LARGĂ DESCHIDERE SPRE COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

Prof.univ.dr. Constantin VLAD

Fundația *România de Măine* și Universitatea *Spiru Haret* au manifestat încă de la constituirea lor un interes susținut pentru dezvoltarea unei largi cooperări internaționale cu instituții similare ca profil și preocupări din alte țări ale lumii.

Universitatea *Spiru Haret* este singura unitate de învățământ particular din România membră a Alianței Universitare pentru Democrație (AUDEM), care cuprinde un mare număr de universități din Europa și Statele Unite ale Americii. Reprezentanți ai Universității *Spiru Haret* au participat activ la reuniunile periodice ale AUDEM, care s-au constituit de fiecare dată în forumuri științifice de dezbateri și schimb de experiență pe probleme ale modernizării învățământului universitar, ale adaptării educației superioare la cerințele mereu noi ale științei, tehnologiei, cu deosebire ale formării societății informaționale. În același timp, cadrul oferit de AUDEM s-a dovedit favorabil dezvoltării unor legături directe de cooperare între Universitatea *Spiru Haret* și alte universități membre. Menționez în acest sens schimbul de visiting professors și de studenți realizat cu Universitatea din Tennessee.

Universitatea *Spiru Haret* a dezvoltat raporturi de parteneriat pe baze bilaterale cu universități din Franța, Marea Britanie, Danemarca, Olanda, Portugalia, Statele Unite și Japonia. Ne propunem să păstrăm și să dezvoltăm această diversitate de legături, urmând, totodată, să ne concentrăm atenția spre cooperarea cu instituții similare din statele Uniunii Europene și din țările vecine. Cadrele didactice și cercetătorii științifici au elaborat și publicat, fie în lucrări monografice, fie în Analele diferitelor facultăți și în revista *Opinia națională* numeroase studii cu privire la dezvoltarea lumii contemporane, la relațiile economice și politico-diplomatice internaționale ale României, un punct de interes major în această privință constituindu-l problematica integrării țării noastre în structurile euro-atlantice. Specialiști din Universitatea *Spiru Haret* au participat la un proiect privind securitatea în Europa Centrală și de Răsărit, coordonat de Institutul Austriac de Relații Internaționale și sponsorizat de Alianța Nord-Atlantică. Asemenea participări sunt în derulare prin finanțări proprii și fonduri ale Uniunii Europene, atât pe teme științifice, cât și pe subiecte privind dezvoltarea învățământului superior. Posibilitățile de angajare a Universității în asemenea activități devin mult mai mari în prezent și în perspectivă, prin funcționarea din anul universitar 2001-2002 a **Facultății de Relații Internaționale și Studii Europene**, ca și a **Institutului de cercetări asupra Uniunii Europene**.

Ca parte componentă a societății civile, Fundația *România de Măine* consideră drept o datorie a sa de a se alătura eforturilor guvernului menite să sprijine menținerea și

afirmarea identității naționale a românilor trăind peste hotare, înainte de toate a celor din țările vecine. În acest sens, recent s-a făcut o importantă donație de carte pentru instituțiile de învățământ și cultură din Republica Moldova, cuprinzând 132 de titluri de manuale, cursuri universitare, materiale didactice ajutoare și alte lucrări, în total peste 10 000 titluri, în valoare de aproape 400 000 000 lei. Intenționăm să dezvoltăm raporturi mai strânse cu comunitățile românești din alte țări, cu organizațiile lor culturale și de învățământ, să invităm regulat intelectuali din rândul lor la manifestările noastre științifice, să le acordăm unora dintre acestea calitatea de visiting professors la universitatea noastră. Totodată, vom oferi minorităților naționale românești de peste granițe cărți și alte materiale didactice, în funcție de preocupările și necesitățile lor, și vom acorda tinerilor români trăind în alte țări un număr de burse de studii la diferite facultăți ale Universității.

În ansamblu, condițiile de care dispune Universitatea *Spiru Haret*, urmare a unui susținut efort de investiții, creează premise materiale propice pentru dezvoltarea legăturilor sale de cooperare externă. Săile de curs și amfiteatrele, spațiile amenajate pentru oaspeții străini, căminele studențești, cantinele și cluburile date în folosință permit Universității să fie gazda unor manifestări științifice de înaltă înaltă, a unor prestigioși oameni de știință de peste hotare și să realizeze, în mod sistematic, schimburi de studenți cu universități din alte țări. Pe de altă parte, Editura Fundației *România de Măine*, tipografia proprie, înzestrată cu mijloace tehnice dintre cele mai moderne, permit amplificarea schimburilor de carte cu unități de învățământ și cercetare, cu centre culturale din alte țări. Ne propunem ca asemenea schimburi să fie intensificate substanțial în viitor. În acest sens, în paginile Analelor facultăților Universității *Spiru Haret* vom valorifica și rezultatele altor cercetări științifice, care vor fi publicate, inclusiv în limbi străine de largă circulație. În astfel de limbi vor fi editate și unele dintre cele mai valoroase lucrări elaborate de cadre didactice și cercetători ai Universității, care vor reprezenta efectiv contribuții la dezvoltarea științei românești și la cunoașterea mai largă a acesteia peste hotare.

Posibilitățile de cooperare internațională ale Universității *Spiru Haret* vor cunoaște o etapă nouă, superioară, pe măsură ce se va realiza construirea Complexului Universitar și Cultural *România de Măine*, proiect cărui i se vor dedica eforturi mari și resurse considerabile în anii următori. Astfel, promovarea unor raporturi de parteneriat cu instituții similare din alte țări se dovedește a fi o importantă componentă a proiectelor generale de dezvoltare a Fundației *România de Măine* și a Universității *Spiru Haret*.

Profesori și studenți la primele cursuri și seminarii din noul an de învățământ

pag. 8

Consultații pentru studenți George Coșbuc –poetul românismului

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

S-a spus – cu o acoperire numai parțială, de către criticul Constantin Dobrogeanu Gherea – că bardul de la Hordou, George Coșbuc (1866-1918), este poetul țărănimii. Da, dar nu numai! Cu trecerea vremii, procesul de receptare a operei și cercetarea mai minuțioasă din partea noastră a creației și personalității coșbuciene ne îndreptătesc să afirmăm că autorul *Baladelor și idilelor* (1893), al *Firelor de tort* (1896), al *Ziarului unui pierde-vară* (1902), al *Cânteceelor de vitejie* (1904), e un poet național, e *poetul românismului*. „Coșbuc – scria G. Ibrăileanu – a fost adevăratul și poate singurul poet al pământului și neamului românesc cel etern, așa cum a rămas dedesubtul schimbărilor și al furtunilor aduse de vremuri”. De ce-l socotim pe Coșbuc un poet național?

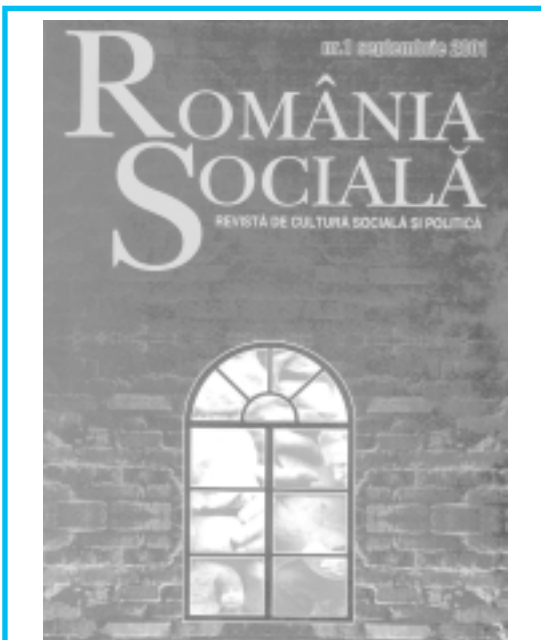
„Un poet – zicea romanticul francez Victor Hugo – este o lume răsfântă într-un om”. În creația coșbuciană se oglindește lumea românească pe toate coordonatele ei de timp, structurată în istorie de la Decebal și Gelu, la Ștefan cel Mare, Ștefăniță Vodă și

(Continuare în pag. 5)

Sunt suflet în sufletul neamului meu

20 septembrie 1866 - 9 mai 1918

A apărut primul număr al revistei lunare **ROMÂNIA SOCIALĂ**, cu un conținut bogat (100 pagini), angajant, promițător și în excepționale condiții tehnico-grafice. Noua publicație este editată de Asociația Română de Sociologie, Institutul Social Român și Asociația pentru Promovarea Asistenței Sociale, iar tipărirea beneficiază de sprijinul Guvernului României, prin Ministerul Informațiilor Publice.

(pag. 2)

Știința istoriei

(Urmare din pag. 1)

Crearea statului modern român a constituit punctul de plecare și pârgăhia de susținere a tuturor eforturilor depuse pentru desăvârșirea unității naționale, de atracție pentru toate provinciile românești, care se găseau încă sub stăpânire străină⁶.

Abdicarea în februarie 1866 a lui Alexandru Ioan Cuza a facilitat aducerea în țară a prințului Carol de Hohenzollern, fondatorul dinastiei regale române, în vremea domniei căruia România avea să înregistreze noi pași pe linia modernizării și a încadrării în familia statelor înaintate europene.

La 9 mai 1877 Adunarea Deputaților proclama solemn independența României. Aceasta a fost pecetluită de participarea la războiul ruso-turc din 1877-1878.

Calitatea de stat național independent a contribuit la creșterea prestigiului României. Statul român a devenit centru

polarizator al întregii națiuni române și, totodată, un puternic sprijin pentru toate popoarele din sud-estul Europei.

Conducători politici și oameni de cultură din această zonă au găsit în România condiții de organizare a activității lor pusă în slujba eliberării popoarelor lor și creării statelor naționale. Primul episod al revoluției grecești s-a petrecut pe teritoriul românesc (în Moldova). În 1869 a luat ființă la Brăila *Societatea literară bulgară*, viitoare Academie de Științe din Bulgaria. În 1876 au fost pregătite în România cete de voluntari bulgari, care aveau să înscrie pagini de eroism în războiul ruso-turc din 1877-1878. În 1912 au plecat de la București militanții albanezi cu Ismail Kemal pentru a înființa statul modern albanez⁷.

O dată cu desăvârșirea unității statale a românilor în frontierele întregii națiuni – care a avut loc în contextul fazei finale a primului război mondial și a marilor frământări

sociale și naționale desfășurate în Europa Centrală și de Răsărit – o nouă etapă s-a deschis în istoria României. A fost creat cadrul favorabil în care poporul român să pună în valoare bogățiile naturale ale țării, să-și dezvolte calitățile morale și să afirme spiritul românesc în cultura și civilizația universală.

¹ N. Iorga, *Bizanț după Bizanț*, București, 1972, p.124 și urm.

² Valentin Al. Georgescu, *Instituțiile statelor românești de-sine-stătătoare*, în „Constituirea statelor feudale românești”, București, 1980, p.209-250.

³ Dan Zamfirescu, *România. Pământ de civilizație și sinteză*, București, 1969, p.71-72.

⁴ Dan Berindei, *Unité, modernisation et indépendance dans le processus de constitution de la Roumanie (jusqu'en 1849)*, în „Nouvelles études d'histoire”, V, București, 1975, p.121-140.

⁵ *Idem*, *Epoca Unirii*, București, 1979, p.102 și urm.

⁶ Ștefan Ștefănescu, *Treptele istorice ale Marii Uniri*, în „Memoriile Secției de Științe Istorice și Arheologie”, seria IV, tomul XVII, 1992, p.93.

⁷ *Idem*, *Latinitatea – identitate și dimensiune europeană a poporului român*, în „Hrisovul”, Buletin al Facultății de Arhivistică, I, serie nouă, București, 1995, p.14.

Primim de la New-York

„Dimensiunea ascunsă” în opera lui Brâncuși*

Ansamblul monumental de la Târgu Jiu

Șerban C. ANDRONESCU

Brâncuși era de mult o celebritate mondială când a ridicat în România, în 1937, la Târgu Jiu, monumentele dedicate eroilor din războiul 1916-1918. Pe atunci, celebrarea eroilor se făcea prin slujbe religioase, la biserică, și sculptorul nu era străin de această datină. Martorii spun că avusese nevoie de câteva zile până să stabilească amplasamentul lucrărilor. Ar fi putut alege orice sector al vastei Grădini publice, cum se numea pe atunci Parcul, dar, după cumpănire, a ales Calea Eroilor, o alee lungă de 1 km și ceva, aflată între râul Jiu și Șoseaua Craiova-Petroșani. La mijlocul distanței dintre râu și șosea se afla Biserica Sf. Apostoli Petru și Pavel. Decizia fu să plaseze *Masa Tăcerii* (sau a *Apostolilor*) pe malul Jiului, să așeze scaune de piatră de-a lungul aleei care ducea la biserică, să ridice *Poarta Sărutului* lângă biserică, iar *Coloana fără sfârșit* tot pe alee, dar de partea cealaltă a bisericii, spre șosea. Planul odată executat, s-a văzut că ansamblul era o combinație semnificativ între elemente preexistente (râul, biserica, aleea) și noile monumente, o alegorie. Azi se poate spune că ansamblul dispunea de o dublă „dimensiune ascunsă”, una metaforică, obișnuită la alegorii, alta propriu-zisă, temporală.

Sculptorul Constantin Antonovici, luptător în maquis-ul francez și stabilit după al doilea război mondial la New York, îmi povestea că lucrase un timp la Paris sub îndrumarea lui Brâncuși și aflase de la el că, în decizia de a amplasa ansamblul pe Calea Eroilor, unul din argumentele principale era existența bisericii, lăcaș destinat reculegerii și, în cadrul ansamblului, amintirii eroilor. În concepția lui Brâncuși, vizitatorul trebuia să se oprească mai întâi la *Masa Apostolilor*, să o înconjoare și s-o privească astfel ca să vadă râul, curgerea apelor acestuia (în 1937 lucru era posibil), apoi să pornească pe alee, trecând printre scaune și să ajungă la *Poarta Sărutului*. Aflat sub poartă, vizitatorul sesiza conotația monumentalului, iubirea simbolizată de sărut, iubirea ce se cuvenea eroilor neamului. Îndreptându-se către biserică, vizitatorul se reculegea în incinta acestuia în amintirea celor ce se jertfiseră pentru țară. Părăsind biserica și ajungând la *Coloană*, aceasta îi inspira o rugă pentru odihna sufletelor eroilor, romboedrele care formau *Coloana* simbolizând rugăciunea, mâinile împreunate pentru rugăciune. Menționez aceste referiri la religia creștină, deoarece ele sunt eliminate inadecvat din cele mai multe cărți și albume privind opera lui Brâncuși. Unii urmăresc să creeze imaginea unui Brâncuși agnostic sau necredincios corectându-se atmosferii din lumea literară și artistică a Parisului din anii când sculptorul se stabilea și lucra acolo. Sculptorul s-o fi molipsit probabil de cosmopolitism, ca cei mai mulți din cei ce căutau „luminile” Parisului, dar în adâncul sufletului rămăsese un evlavios. Fiu de țărani credincioși din Hobița, e greu de crezut că ar fi devenit ateu, cum sugerează unii. Monumentele de la Târgu Jiu nu sunt opera unui ateu decât dacă ignorăm semnificația lor. Spiritul creștinesc care l-a ghidat pe Brâncuși de la începutul carierii sale pariziene, ca și momentul când a fost împins spre cosmopolitism, pot fi deduse din piesa intitulată *Rugăciune*, concepută la Paris în 1907. În prima versiune, mâna femeii îngenuchiate era dusă la frunte, indicând primul traseu al semnelui crucii. Simbolul n-a fost pe placul mentorilor locali ai sculptorului. L-au sfătuit să elimine detaliul și sculptorul, proaspăt venit la Paris și timorat, l-a îndeplinit dorința, remarcând mâna dreaptă și îndreptând-o spre piept, rezultatul fiind clar: statuia semnifica de acum o

rugăciune către oricine, către orice zeu, poate și către Satana. Un fapt rămâne cert: când versiunea finită a piesei a ajuns la Buzău, ea nu mai reprezenta concepția inițială a autorului. Brâncuși rămase totuși credincios. Mult mai târziu, când s-a mai incropit, avea obiceiul să spună: „Contemplaj lucrările mele până le vedeți. Cei aproape de Dumnezeu le-au și văzut”. Acestea nu sunt vorbe de ateu.

„Dimensiunea ascunsă” derivată din teoria spațiului-timp apare altfel. Mă aflam în țară (cred că era prin 1957), când am luat parte la o excursie organizată de Ministerul Culturii pentru câțiva critici de artă, englezi și americani, veniți în România anume ca să vadă la fața locului ansamblul de la Târgu Jiu. Cu ani în urmă Ezra Pound își exprimase și el dorința de a vedea *Masa Tăcerii* tot așa, la fața locului, fără să explice de ce, dar a trecut în lumea umbrelor înainte de a-și împlini dorința. Criticii veniți în România în 1957 voiau, așadar, să vadă monumentele lui Brâncuși la fața locului, deși le cunoșteau din descrieri, epitețe și fotografii.

2001 - Anul Brâncuși

Nu înțelegeam pe atunci sensul profund al acelei dorințe. Nu aveam idee de teoria spațiului-timp. Nici nu o auzisem expusă de

brâncușiologiei timpului, Comarnescu, Brezianu, Paleolog. Cred că nici nu fusese formulată încă în Occident. Un lucru era totuși evident atât pentru cunoscători cât și pentru așezanii: nu simpla curiozitate, nici fantezia vană, îi determinase pe critici să parcurgă mii de kilometri ca să vină în orașul mizerabil care era pe atunci Târgu Jiu și să doarmă o noapte la hotelul nu mai puțin mizerabil din localitate. Mult mai târziu am înțeles ce temeinic era motivul.

altul, mereu unul după altul, ca o litanie, ca o rugăciune care se repetă la infinit pentru odihna sufletelor eroilor. Senzația de infinit e perceptibilă numai câteva momente – și vă rog să fiți atenți la acele momente. Când v-ați depărtat suficient, înșurirea romboedrilor se termină și senzația de infinit dispare. Brâncuși numea rombozii mărgelile, nume amintind de mărgelile mătăniilor (the beads of a rosary). De ce a ales Brâncuși romboedrul ca simbol al rugăciunii? Din cauza că această figură geometrică este imaginea abstractă a două mâini împreunate pentru rugăciune”.

Fiecare vizitator a pus apoi în practică recomandarea ghidului. Așa am înțeles pentru prima dată asociația dintre mișcare și imobilitate, asociație despre care am aflat mai târziu că făcea parte din teoria spațiului-timp. Criticii și-au spus apoi impresiile, afară de un român, agent probabil al Ministerului, trimis să observe dacă ghidul nu comitea cumva vreo abatere ideologică. „Cui i se adresează rugăciune?”, a întrebât el ironic. L-am văzut pe Comarnescu schimbându-se la față. Deși lucra pentru regimul ateu de atunci, în sinea lui rămăsese creștin. Îi cunoșteam destul de bine. Acasă avea o icoană a Sf. Petru la care se ruga în fiecare dimineață. Sub icoană ardea o candelă, iar în fața candeliei era o perdeluță. Când primea vizitele oficialităților, Comarnescu trăgea perdeluța și ascundea icoana. Așa erau vremurile. Un astfel de om, creștin în adâncul sufletului, trebuia acum să răspundă unei provocări publice. „Nu mi-e greu să răspund”, a rostit el. „Ați văzut cu toții, chiar adineauri, *Masa Apostolilor*. Ați văzut că are douăsprezece scaune, nu unsprezece. La două mii de ani după trădarea lui Iuda, Brâncuși nu l-a exclus din rândul ucenicilor, amintind astfel de timpul când toți doisprezece se rugau împreună în tăcere și așteptau în tăcere. De aceea Masa se numește și a Tăcerii. Apoi a tăcut el însuși. Mi-am întors privirile spre cel ce pusesse întrebarea și am rămas uimit văzând cât de bine semăna cu Iuda din conotațiile mele. Cât despre combinația spațiu-timp, abia peste doisprezece ani am înțeles-o deplin, când am ajuns la Paris și am asistat la cursurile lui René Huyghe de la Collège de France. Mișcarea, adică timpul, specifică Huyghe, aparține spectatorului și acesta e cel ce o asociază la imobilitatea în spațiu a obiectului de artă. Așa am înțeles de ce sensul deplin al *Coloanei fără Sfârșit* nu poate fi perceput din fotografii. Simplu. Mișcarea nu poate fi redată de o fotografie. De aceea, criticii veniseră de la mii de kilometri ca să vadă Coloana la fața locului.

În sprijinul pregătirii studenților

CURSURI ȘI ALTE LUCRĂRI DIDACTICE

apărute în anul 2001

în EDITURA FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE

FACULTATEA DE DREPT

Autor

Turianu Corneliu
Turianu Corneliu
Buncei Petre
* * *

Titlu

Moștenirea și împărțirea ei. Practică judiciară adnotată
Curs de drept civil. Contracte speciale (ediția a II-a)
Drept procesual penal. Vol.I. Partea generală
Îndrumător pentru practica de specialitate a studenților
Științe juridice la început de mileniu (Sesiunea de comunicări științifice a cadrelor didactice)

Repere administrative
Prevenirea criminalității la început de mileniu
Drept civil. Persoanele

Drept fnciar și proceduri funciare.
Teoria dreptului (ediția a IV-a)

Drept civil. (Teoria generală. Persoanele)

Psihologie judiciară (tratat universitar, vol.I și II)
Traumatologie medico-legală, buco-maxilo-facială – repere orientative în traumatismele nemortale
Limba engleză pentru juriști

*) Până la 10 octombrie a.c.

FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL

Autor

Boulescu Mircea,
Bârnea Corneliu

Titlu

Auditul financiar, reorganizarea judiciară și lichidarea societăților comerciale

Boulescu Mircea,
Bârnea Corneliu,
Preda Bianca
Manolescu Gheorghe
Manolescu Gheorghe
Stoica Victor

Expertiză contabilă și audit financiar-contabil. Aplicații și studii de caz
Traumatologie întreprinderii
Monedă și credit
Teoria echilibrului economic general

Leonte Doina,
Cioponea Maria-Cristina
Popescu Angela
Popescu Angela
Posea Constantin
Posea Constantin
Iancu Gheorghe

Finanțe publice (note de curs)
Statistica afacerilor
Metode matematice și financiare pentru managementul afacerilor
Managementul desfacerii - noțiuni de bază și aplicații
Teorie și aplicații în managementul aprovizionării
Bazele tehnologiei

ROMÂNIA SOCIALĂ

o nouă și interesantă revistă

Definită ca o revistă de cultură socială și politică, ROMÂNIA SOCIALĂ are ca director pe Ioan Mihăilescu, iar din *colegiul director* fac parte Ioan Mihăilescu, directorul Institutului Social Român, Elena Zamfir, președinta Asociației pentru Promovarea Asistenței Sociale, Ilie Bădescu, președintele Asociației Române de Sociologie, Cătălin Zamfir, Vasile Dâncu, Traian Rotariu, Romulus Dabu, Mihai Milca. *Colegiul de redacție* este alcătuit din: redactor șef (Paul Ghițiu), redactor șef adjunct (Dan Dungaci), consilier editorial (Grigore Traian Pop) plus opt redactori foarte activi în cuprinsul revistei.

Din succinta expunere introductivă a dlui Ioan Mihăilescu, prezentată cu prilejul lansării primului număr (septembrie 2001), cât și din „schită de autoportret” a revistei rezultă că ROMÂNIA SOCIALĂ se dorește a fi concepută și scrisă îndeosebi de sociologi sau de oameni cu interes și sensibilitate pentru *social* în sens larg, reunind, așadar, toate palierele existenței sociale și cercetându-le convergent. Ca atare, revista își propune să pledeze, mai întâi, *pentru o hartă a României sociale*, pe linia marii tradiții a sociologiei românești, și anume, pentru *cartografierea problemelor sociale ale României*, căreia i-a fost consacrat în mare parte proiectul Școlii sociologice a lui Dimitrie Gusti din perioada interbelică. Sub acest raport, din amintita schiță de autoportret desprindem: „ROMÂNIA SOCIALĂ se dorește a fi, așa cum Dimitrie Gusti preconiza pentru revista *Sociologia Românească* în primul ei număr, o tribună consacrată adevărului social românesc (...). Problematica abordată prin materiale teoretice și empirice se focalizează pe realitatea românească, citită, însă, atât din perspectiva evoluțiilor interne, cât și din perspectiva fenomenelor globale în care aceasta este, implicit sau explicit, parte”.

Următoarele pledoarii, ca tot atâtea direcții de acțiune care individualizează profilul revistei, sunt: *Pentru o cultură socială*, *Pentru o sociologie cu specialiști*, *Pentru un veritabil laborator de dezvoltare socială*, *Pentru intrarea sociologului în cetate*. Cultura socială este definită, în primul rând, după gradul de educație *socială* a populației românești, respectiv după capacitatea acesteia de a înțelege, „a citi” și a surprinde socialul prin intermediul *expresiilor* pe care acesta le capătă în discursul sociologic: grafice, histograme, rezultate ale sondajelor, analize comparative etc. În al doilea rând, *cultura socială* este definită ca un set de informații, dar și de atitudini, împărtășite de membrii societății românești în legătură cu aspectele *sociale* diverse – nu doar cele politice –, cu reacțiile și pozițiile acestora față de schimbările și modificările contextului social intern sau internațional. Pledoaria *Pentru o sociologie cu specialiști* este pusă în relație cu faptul că, după anul 1989, „unul dintre fenomenele care au marcat decisiv și, din păcate, negativ traectoria societății românești postrevoluționare este cel legat de configurarea *discursului public* (comentariu, analiză și evaluare socială)” de către așa-ziișii „analști sociali”, echivalând adesea cu neprofesionistii, cu „aflații în treabă”. Pornind de la faptul că „vocea sociologului, cu excepția intervalelor electorale care îl aduc în prim plan prin sondajele de opinie, a fost și este încă marginală la nivelul discursului public”, ROMÂNIA SOCIALĂ își propune să fie o tribună a discursului public și compe-tent, un veritabil spațiu de dialog între

specialiștii științelor sociale și publicul românesc interesat. Marea tradiție a Școlii Sociologice a lui Dimitrie Gusti este de asemenea luată ca punct de referință în pledoariile *Pentru un veritabil laborator de dezvoltare socială și Pentru intrarea sociologului în cetate*.

Și se cuvine subliniat că asemenea obiective strategice sunt urmărite cu consecvență, cu rigoare și într-un stil accesibil, dar și incitant, resurecționar, în primul număr al acestei publicații, prin remarcabile articole semnate de Ioan Mihăilescu, Ilie Bădescu, Liviu Maior, Elena Zamfir, Cătălin Zamfir, Vasile Dâncu, Vasile Pușcaș, Septimiu Chelcea, Paul Ghițiu, Claudia Buruiană, Călin Cotoi, Cristi Pantelimon, Pan Cristian, Gheorghe Mureșan, Cătălin Urse, Grigore Iulian, Gheorghe Siseștean, Dorel Abraham, Dan Dungaci, Dan Jurcan, Gheorghită Geană, Grigore Traian Pop, Sandra Dungaci, Corina Bistriceanu și alții. Foarte interesantă se anunță a fi rubrica *Memoria documentelor*, în acest număr fiind readus în actualitate un „reacționar” român interbelic – Traian Brăileanu, iar în cele șapte pagini consacrate recenziilor găsim întreaga vitrină a cărților de profil, apărute în ultima vreme.

ROMÂNIA SOCIALĂ este, neîndoielnic, o publicație ambițioasă și care are – judecată după cuprinsul primului număr – toate condițiile spre a se impune la loc de frunte în publicistica românească.

Revista OPINIA NAȚIONALĂ, în paginile căreia au fost, sunt și vor fi dezbătute inclusiv problemele sociologice fundamentale ale țării noastre, urează ROMÂNIEI SOCIALE succes în realizarea marilor sale obiective! (M.I.)

* Prima parte a acestui articol a apărut în revista *Opinia națională* nr. 304

Dezvoltarea economică durabilă, o strategie pe termen lung

Resursele financiare externe ale creșterii economice

Prof.univ.dr. Constantin MOISUC

Dezvoltarea economică durabilă a oricărei țări, indiferent de nivelul economic și potențialul dezvoltării, nu se poate realiza în condiții de autarhie și izolare economică ci, pe de o parte, prin valorificarea deplină și eficientă a resurselor naționale, iar pe de altă parte, prin participarea, de asemenea, plenară, echilibrată și rentabilă la schimburile economice internaționale. Factorii interni și resursele interne au, evident, un rol decisiv în dezvoltarea economică modernă și durabilă a unei țări.

După cum se știe, în perioada 1990-1999, economia românească a cunoscut un declin economic persistent, P.I.B. reprezentând 80.3% față de anul 1990, iar producția industrială scăzând mai mult, la 76,5% față de 1990. Privind dinamica P.I.B. real într-o perspectivă mai îndelungată, constatăm că acest declin începe din 1988, scăzând în fiecare an, cu excepția perioadei 1993-1996. De remarcat că anul 2000 marchează începutul relansării economice prin creșterea, în termeni reali, atât a producției industriale, cât și a P.I.B. Anul 2001 continuă tendințele de relansare economică. În strategia pe termen mediu și lung a dezvoltării economice sunt înscrise drept țințe creșterea în termeni reali a P.I.B., o dezinflație însemnată, astfel ca să se ajungă la situația ca rata inflației să fie cu o singură cifră, respectiv, 9% după 2004 și 3% anual, în perioada 2008-2010.

Această dinamică este strâns legată, printre altele, de gradul de alocare de resurse din P.I.B. pentru formarea brută a capitalului fix (acumulare).

Tabel nr. 1

Variația formării brute a capitalului fix										
Indicatori	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
% din PIB	19,8	14,4	19,2	17,9	20,3	21,4	23,0	22,0	19,4	18,5
Variația PIB (în termeni reali)	5,6	-12,9	-8,8	1,5	3,9	7,1	3,9	-6,9	-5,4	-3,2

Sursa: B.N.R. Raport anual, 2000.

În anii viitori, atât rata formării brute a capitalului, cât și variația anuală a P.I.B. trebuie să cunoască o creștere însemnată dacă se dorește, pe plan intern, stoparea reducerii nivelului de trai al populației, iar pe plan extern – crearea condițiilor economice absolut necesare pentru aderarea în viitor a României la Uniunea Europeană. De reținut că rata formării brute a capitalului fix în P.I.B. a fost în 1999 în Ungaria de peste 26% și în Polonia de 22%, iar sporul anual absolut al P.I.B. a fost de 4,5%, respectiv de 4,1%. Japonia – dar și unii „dragoni” din Asia de Sud-Est – cunosc o rată de formare brută a capitalului de peste 30% din P.I.B. Compararea cu datele cunoscute în economia mondială ne arată că țările dezvoltate au o rată a formării brute a capitalului fix de 21,8% în anul 1999, iar țările în curs de dezvoltare, în ansamblu, 25% acumulare din P.I.B. și 26% investiții în P.I.B., ultima cifră arătând și aportul capitalului extern la fondurile de dezvoltare.

Dacă apreciem că sursele interne ale dezvoltării au rolul decisiv în dezvoltarea economică, aceasta nu înseamnă că ignorăm importanța aportului resurselor externe pentru progresul unui stat, cu deosebire în cazul României, care are un semnificativ handicap în nivelul dezvoltării economice și care o desparte de alte țări din Europa prin importante decalaje economice, tehnologice, financiare și, nu în ultimă instanță, în domeniul nivelului de trai.

Însă, analiza lucidă și obiectivă a factorului extern din ultimii zece ani, arată că resursele externe nu au avut în toate privințele o contribuție pozitivă care să potențeze resursele interne, dar nici nu sunt de neglijat.

Structura fluxurilor valutar-financiare externe departe de potențialul țării

Schimburile economice externe antrenează un circuit amplu și diversificat al relațiilor valutar-financiare internaționale care îndeplinesc multiple funcții generate de natura fluxurilor economice internaționale. Printre cele mai importante funcții pe care le îndeplinesc relațiile valutar-financiare internaționale reținem atenția asupra următoarelor: funcția de evaluare a mărfurilor și serviciilor; funcția de plăți curente în relațiile de export-import; funcția de surse ale dezvoltării prin operațiunile credite și investiții; funcția de valorificare a disponibilităților bănești pe plan internațional; funcția de echilibrare a balanței de plăți externe; funcția de rambursare a datoriei externe și de plată a serviciului datoriei externe.

În realizarea acestor funcții, schimburile economice externe ale țării cunosc și antrenează mai multe *fluxuri valutar-financiare externe*, cum ar fi: a) fluxul valutar-financiar generat de *operațiunile de comerț exterior* care deține ponderea principală în relațiile economice externe românești; în prezent, aceste fluxuri se ridică la peste 10 mld. USD, la export și circa 11 mld. USD la import; b) importante surse valutar-financiare externe sunt antrenate de *comerțul internațional cu servicii*, numit și comerțul invizibil (turism, transporturi, veniturile din emigrare, servicii de comunicație, servicii bancare, de asigurări etc.), care antrenează anual în relațiile economice externe ale României circa 1,4 mld. USD încasări din exportul de servicii și 1,7 mld. USD ca rezultat al plăților pentru importurile de servicii; c) investițiile internaționale sub forma *investițiilor externe directe* (peste 1 miliard USD în ultimii ani) și investițiile de portofoliu (200-500 mil. USD); d) *credite externe* a căror

valoare anuală variază, în ultimii cinci ani, între 1,5 mld. și 2,5 mld. USD; *mișcarea și valorificarea internațională a rezervelor monetare* ale Băncii Naționale a României, care reprezintă anual 700 și 900 mil. USD din totalul de rezerve de circa 4 mld. USD.

Din datele de mai sus rezultă sume importante antrenate în fluxurile valutar-financiare internaționale ale României, deși, acestea se află mult sub potențialul material, uman, tehnologic și financiar al țării noastre. Dar problema centrală care se pune este aceea de a vedea în ce măsură și prin care circuitele aceste fluxuri economice, valutare și financiare externe, constituie surse externe ale dezvoltării sau, dimpotrivă, canale de scurgere în exterior, fără echivalent, de resurse financiar-valutare.

Surse ale dezvoltării generate de comerțul exterior

În analiza rolului comerțului exterior în dezvoltarea economică se impune să reliefm câteva aspecte calitative și cantitative ale acestuia în materie de dezvoltare economică a țării noastre.

a) Recesiunea producției interne a condiționat, în mod inevitabil, declinul *comerțului exterior* românesc și înrăutățirea soldului balanței comerciale.

Tabelul nr. 2

Evoluția comerțului exterior al României											
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Export	10,5	5,8	4,3	4,4	4,9	6,2	7,9	8,1	8,4	8,3	8,5
Import	8,4	9,2	5,4	5,8	6,0	6,6	9,5	10,6	10,4	10,9	9,6
Sold comercial	2,1	-3,4	-1,1	-1,4	-1,1	-0,4	-1,6	-2,5	-2,0	-2,6	-1,1

Sursa: B.N.R. Raport anual, 2000.

Exporturile au scăzut semnificativ în perioada 1990-1993, dar relansarea P.I.B. din 1993 a stopat continuarea scăderii exportului, fără însă să mai atingă nivelul din 1989; în schimb, s-a agravat deficitul comercial care s-a diminuat, totuși, în 1999 și 2000.

Scăderea exporturilor a condus, în mod corespunzător, la reducerea încasărilor valutare, iar importurile realizate în anul 1990 și în anii ulteriori au fost posibile prin consumul rezervelor valutare și creșterea datoriei externe ale țării, datorii care au generat plăți importante în contul serviciului datoriei externe (rambursări și dobânzi) în perioada 1998-2000 devenite scadente.

b) În același timp, trebuie să remarcăm ca pozitiv *aportul propagat și de multiplicator al comerțului exterior* din această perioadă care a preîntâmpinat și chiar a compensat, într-o anumită măsură, accelerarea declinului economic prin crearea de debușee de desfacere, de locuri de muncă și asigurarea economiei naționale cu o serie de materii prime și combustibili deficitari.

c) Totuși, nu putem să nu remarcăm *înrăutățirea, în această perioadă, a gradului de prelucrare și valorificare a produselor oferite la export*, care nu putea să nu se reflecte asupra încasărilor valutare. Astfel, în totalul importului bunurile de consum dețin o pondere de peste 21%, deseori produse de care ne putem dispensa, cum sunt: gumă de mestecat, pantofi din mușama ș.a., în timp ce bunurile de capital dețin importuri în pondere doar de 13%. Peste 65% din importuri sunt produse intermediare care în mare măsură sunt utilizate în operațiuni de export tip lhon, utilizându-se muncă semicalificată. La export o pondere mare o dețin metalele primare, lemn de lucru, inclusiv bușteni și cherestea, în timp ce utilajele sau mobila dețin ponderi modeste. Peste 50% din exportul românesc sunt produse intermediare care urmează să fie superior prelucrate în țările importatoare. Înainte de 1990 ponderea principală la export o deținea grupele de mașini, utilaje, confecții, încălțăminte și mobile, dar fiind mai puțin competitive calitativ și coroborat cu pierderea piețelor din Europa de Est și din țările în curs de dezvoltare, aceste produse au o pondere tot mai redusă în exporturi spre țările cu o concurență și exigențe ridicate (țările din U.E. dețin 60% din comerțul exterior românesc).

d) Este pozitiv faptul că, în ciuda dificultăților întâmpinate de economia națională în perioada actuală de tranziție (sau poate tocmai datorită acestor dificultăți), economia românească cunoaște o largă integrare în economia mondială, respectiv, o creștere a *coeficientului de deschidere economică spre exterior* la peste 53% din PIB (ponderea comună a exporturilor și importurilor în total PIB), îndeplinirea de către România a acordurilor Organizației Mondiale a Comerțului și a Acordurilor de Asociere la Uniunea Europeană. Aceasta confirmă că economia românească se înscrie în tendințele de globalizare (mondializare), proces atât de obiectiv, dar și deosebit de controversat.

e) În fine, analizând problematica comerțului exterior prin prisma impactului acestuia asupra dezvoltării economice, un accent deosebit trebuie să-l punem nu numai pe efectele propagate ale comerțului ca factor al creșterii economice în general, dar și asupra efectelor lui directe ca sursă valutar-financiară a dezvoltării economice. Astfel, în perioada analizată *dinamica prețurilor de export a fost superioară dinamicii prețurilor de import*, realizându-se un indice al raporturilor de schimb (terms of trade) supraunitar. În 1998 indicele raportului de schimb a fost de 105,1%, iar în 1999 de 103,8%. Acest indicator exprimă direct aportul comerțului exterior ca sursă financiară a dezvoltării economice, în ciuda soldului pasiv al balanței comerciale. De asemenea, indicele puterii de cumpărare a exporturilor a crescut după 1998 (indicele creșterii volumului comerțului corelat cu indicele raportului de schimb).

(Continuare în numărul viitor)

Firma și noile oportunități de afaceri

Asist.univ. Mihai GABRIEL

După cum se știe, soluțiile e-business cuprind diferite aplicații care permit companiilor să opereze mai mult timp „online”. Noțiunea de e-business, nou intrată în teoria economică, și afacerile tradiționale se întrec între ele, organizațiile fiind forțate să reinventeze sisteme și procese noi.

Dar care ar fi factorii de succes? Cum să evităm revizuirea pe scară largă a tehnologiei la fiecare 5 ani? Cum putem maximiza profitul? Cum putem furniza produse complexe către piață, reducând timpul de fabricație? – reprezintă doar câteva din întrebările la care trebuie să răspundă un bun manager.

Economia mondială se află în mijlocul dezbaterilor, iar strategiile majorității companiilor caută să-și protejeze sau să-și dezvolte propriile piețe. Atât organizațiile noi, cât și cele vechi încearcă să creeze modele inovative de afaceri bazate pe o relație electronică, formată împreună cu clienții, partenerii și furnizorii lor. Prospectările sunt imense, promițând o reducere în costuri a operațiilor, precum și posibilitatea generării de noi venituri. Noile modele s-au maturizat și au ocupat un loc important în economia mondială. Piețele (ca loc fizic), licitațiile publice au doar câteva oportunități dintre cele care răsar din noul mediu comercial. Companiile de succes vor fi acelea care vor avea agilitatea să răspundă rapid la dinamica pieței. Ca un stil de viață modern, piața reușește să crească cererile oamenilor, orice afacere trebuie să fie disponibilă oriunde consumatorul vrea. Mai mult chiar, când cineva dorește să facă o

afacere, el nu dorește să aștepte la coadă. Orice propunere e-business trebuie să suporte un grad mare de disponibilitate pentru informații și servicii.

Fiecărui consumator îi place să se simtă valoros, indiferent de unde ar cumpăra, fie că el cumpără dintr-un magazin scump, fie că el face cumpărături pe Internet. Când un client intră într-un magazin, el dorește recunoaștere, primire personală și o confirmare că respectivul magazin a înțeles nevoile specifice lui. Pentru a oferi un serviciu personalizat, este necesar să fi apt de a identifica cumpărătorul și apoi să-i prezinți informații și servicii într-o manieră care să-l satisfacă. Dar aici este o mică problemă în oferta de servicii individualizate, dacă costurile implicate depășesc veniturile obținute. Fără o dezvoltare adecvată a proceselor și tehnologiei, păstrarea profitului clienților poate genera probleme importante de ordin administrativ o dată ce numărul clienților depășește masa critică. Orice e-business trebuie să delege cât mai mult cu putință din aceste treburi administrative către consumatorii înșiși, respectând, în același timp, confidențialitatea fiecărei persoane.

Afacerile se construiesc pe reputație și încredere. Consumatorii, dacă nu au încredere în posibilitățile organizației de a-și ține promisiunile, vor alege să nu cumpere. Oricum este important ca o dată ce organizația a încheiat o înțelegere sau un contract cu un cumpărător, partener sau un furnizor, acesta trebuie să-și îndeplinească responsabilitățile. Consumatorii aleg să cumpere prin Internet pentru a culege beneficiile reducerii costurilor, ușurința în folosință și a eficienței

acestei metode. Eșecul sau succesul parțial nu sunt niște opțiuni, în cazul acestui tip de economie. Ordinele și înțelegerile trebuie să aibă prioritate și să fie monitorizate de-a lungul derulării lor, asigurându-ne încă o dată că așteptările au fost atinse.

În acest context, nu contează cât de inovativă este o propunere de afaceri, dacă ea nu este înțeleasă de piață. Soluțiile e-business trebuie integrate în sistemul

informațional al organizației, folosind o configurație și un limbaj de dialog care este simplu pentru toți cei interesați. Atâtă timp cât tehnologii ca EDI (Electronic Data Interchange) sunt și vor rămâne metode standard de comunicare în lumea oamenilor de afaceri, organizațiile trebuie să continue să dezvolte propunerile lor de afaceri, pentru a optimiza dialogul și pentru a fi capabile de a concura cu noile modele de afaceri.

Piața muncii în perspectiva relansării economice

Dr. Nedelea Chira PĂRĂLUȚĂ

Dezechilibrele profunde din economia națională, consecință directă a dezindustrializării, au afectat nefavorabil piața muncii. Reforma economică, al cărei conținut a constat în restrângerea, lichidarea și falimentarea unităților economice, a avut un impact negativ asupra gradului de ocupare a forței de muncă.

Caracteristic pentru piața muncii din România este formarea sa într-un climat de distorsiuni economice și sociale, derulate pe o curbă descendentă a creșterii economice. Valorile negative sau apropiate de zero ale producției, pe termen lung, au avut ca efect statornicirea crizei economice durabile care a substituit dezvoltarea durabilă. Într-un asemenea mediu economic, ocuparea unei părți a forței de muncă a fost înlocuită prin dezocupare. Acest fenomen este evidențiat de creșterea, relativ permanentă, a șomajului. Mai mult, dacă în țările dezvoltate șomajul de lungă durată (de peste un an) a devenit o caracteristică a pieței muncii după aproape 200 de ani de economie capitalistă, României i-au trebuit mai puțin de zece ani de tranziție la economia de piață capitalistă.

Dacă, în unele perioade, s-a observat o tendință de absorbție a unei părți din forța de muncă disponibilizată datorită dezvoltării sectorului privat, ea a fost de scurtă durată. Politica economico-financiară, promovată după 1996, a dezavantajat pe micii întreprinzători, mulți dintre ei intrând în faliment au contribuit astfel la amplificarea șomajului. Totodată, lichidările forțate, fără o analiză-diagnostic, a unităților economice din industrie, agricultură, turism, au sporit, la rândul lor, dimensiunile șomajului permanentizat în criza ocupării forței de muncă. Dacă, în 1995 numărul salariaților era de 5 707 000, în 1999 era de 4 615 600, reprezentând o reducere cu 20%. O parte din forța de muncă a trecut în rândul șomerilor, alta s-a prepensionat, sporind artificial numărul pensionarilor.

O parte din forța de muncă disponibilizată, contrar tendințelor din țările dezvoltate, a migrat la sate. Dacă în 1989, ponderea populației ocupate în agricultură era de 28%, în 1998 aceasta reprezintă 38%, în industrie ponderea de la 38,9% scade la 26,3%. Evoluția descendentă a populației ocupate în industrie nu se datorează creșterii productivității muncii, ca urmare a unei restructurări reale și re tehnologizării aparatului de producție, ci declinului acestei ramuri. Dacă în 1989, aportul industriei la formarea PIB era de 46,2%, în 1998 a fost de numai 27,5%. Sfera serviciilor moderne nu a cunoscut acel salt cantitativ și calitativ care să constituie o supapă de absorbție a forței de muncă disponibilizată.

Strategia națională de dezvoltare economică a României, pe perioada 2001-2004, prevede creșterea indicatorilor macroeconomici cu efect pozitiv asupra pieței muncii. Rezultatele obținute, pe primul trimestru al acestui an, dau speranță că se va putea realiza un ritm de creștere a PIB estimat la 4% față de 3%, prevăzut în scenariul de dezvoltare 2001-2004. Realizarea acestui ritm va constitui un pas important, dar insuficient pentru atingerea aceluia prag care să permită efectiv o creștere economică și o reechilibrare a piețelor, inclusiv a pieței muncii. Eforturile pentru relansarea unor ramuri, nejustificat dislocate din funcțiile lor creatoare de venit și locuri de muncă, a cercetării și informatizării societății, constituie premise de demarare a creșterii economice.

Atingerea performanțelor economice

prognozate necesită un volum sporit de investiții și credit ieftin. Or, în prezent, formarea brută a capitalului fix în PIB este numai de 21.3%, insuficientă pentru accelerarea dezvoltării și crearea unui număr de locuri de muncă, care să reducă considerabil șomajul. Conform strategiei naționale, în 2001 rata șomajului ar trebui să se reducă la 9,7%, plecându-se de la o rată de 13.3% în 2000. În realitate, dimensiunea șomajului este mult mai mare, deoarece mulți dintre șomerii de lungă durată, după lungi căutări a unui loc de muncă, au renunțat să se mai înregistreze la Agenția de Ocupare a Forței de Muncă, iar alții, ieșind din plată, își caută singuri o ocupare, fără a mai apela la serviciile organizate. Există o parte din forța de muncă devenită șomeră care s-a retras la sat și care, prin condițiile de existență, se apropie de șomerii latenți care, datorită precarității nivelului de trai vor, reveni la oraș în căutarea unui loc de muncă. Supapa sat pentru un anumit număr de șomeri este valabilă doar pe termen scurt, dacă nu se vor crea condiții de muncă și pentru un trai civilizat. Agricultura românească, aproape exclusă de la subvenții, deși în toate statele dezvoltate este susținută financiar și material, va rămâne o ramură marginalizată, supusă unei concurențe neloiale, incapabilă de a juca rolul de furnizor de produse agricole pentru aprovizionarea pieței interne și pentru export.

Agricultura nu poate fi o piață de absorbție a forței de muncă pe termen lung.

În UE, Grecia, care are o populație de 19% ocupată în agricultură, este considerată țara cu cea mai mare pondere.

Șomajul rămâne o problemă ce preocupă actualul guvern, mai ales că tinerii sunt puternic afectați. Lipsa speranței de a ocupa un loc de muncă care să le asigure un trai decent îi determină să emigreze. Pe termen lung, emigrarea va avea efecte deosebit de grave. Pe deoparte, emigrează o forță de muncă pregătită în meserii de vârf, pe de altă parte, se reduce drastic procesul de reproducție a forței de muncă cu efect negativ asupra structurii pe vârste a populației. Un studiu al ONU apreciază că populația României până în 2050 va scădea cu 4 000 000. Preîntâmpinarea unor astfel de fenomene impune ca actualul guvern să creeze un climat favorabil dezvoltării economice, singura capabilă să contribuie la sporirea gradului de ocupare. În acest an (2001), se prognozează o creștere a angajărilor cu 1,5%.

Scăderea ratei șomajului coroborată cu o rată a inflației estimată la 25% ar fi un pas spre încetinirea deteriorării pieței muncii și al nivelului de trai. Coexistența șomajului și inflația impun guvernului adoptarea unui pachet de măsuri care privesc creșterea investițiilor, facilități pentru întreprinderile mici și mijlocii, stimularea exportului, transparență în ceea ce privește privatizarea și folosirea unei părți importante din veniturile provenite din privatizări pentru redresarea acelor întreprinderi care se dovedesc a fi viabile, reconversia forței de muncă și sistarea plăților compensatorii pentru viitorii disponibilizati.

Măsurile economice, financiare pot fi viabile și eficiente, dacă s-au fundamentat plecând de la interesele naționale și de la necesitatea atingerii unor performanțe compatibile cu exigențele aderării la UE și la o lume mondializată.

Anul universitar 2001 - 2002 sub semnul calității

VIITORUL ABSOLVENT, APT A SOLUȚIONA PROBLEMELE PROFESIONISTULUI ÎN ARHITECTURĂ

Prof. univ. dr. arh. Corneliu DUMITRESCU
Decanul Facultății de Arhitectură și Urbanism

domenii ale pregătirii pe care evoluția actuală a societății, aflată în tranziție către economia de piață, le impune.

Astfel, considerăm prioritară pregătirea viitorului arhitect pentru o activitate independentă în cadrul atelierului sau firmei sale private, viitorul profesionist fiind capabil a-și conduce propriile proiecte și construcții pe întreg fluxul managerial, de la ofertare până la predarea la cheie a construcției – cuprinzând relațiile cu beneficiarii, cu autoritățile de specialitate, cu antreprenorii și furnizorii.

Pentru aceasta, procesul de învățământ cuprinde cursuri de economie, legislație, management și marketing.

Răspunzând tendințelor actuale de dezvoltare a proiectării asistată de calculator, o pondere însemnată o are, în învățământul de arhitectură – informatica –, ce se realizează pe parcursul a 4 ani de studiu, în laboratoarele proprii, dispunând de o echipare performantă.

Pregătirea studenților se desfășoară pe o perioadă de 6 ani, ultimul semestru fiind afectat diplomei și este structurată potrivit planului de învățământ pe 9 file de discipline, ce răspund profilului arhitectului și obiectivelor propuse.

Acestea conțin *cunoștințele fundamentale* pentru formația arhitectului, cuprinzând: teoria arhitecturii, istoria arhitecturii, construcții și finisaje, urbanism; *științele tehnice* cuprinzând: mecanica, rezistența materialelor, structuri și *disciplinele prioritare* referitoare la: informatică, management și marketing, estetică și legislație generală și de profil.

O pondere importantă în învățământul de arhitectură o are *proiectarea*, constituind o sinteză a tuturor cunoștințelor acumulate la cursurile teoretice. Pe baza unei programe proprii, sunt abordate gradual tipologiile principalelor categorii de construcții din practica arhitecturală: locuința

individuală și colectivă, alimentația publică, învățământul, cultura, sănătatea, sportul etc., urmărind – pe lângă asigurarea cunoștințelor și deprinderilor necesare proiectării acestor categorii de clădiri – însușirea metodologiei de abordare a problematicei proiectării, făcându-l pe viitorul absolvent apt a soluționa diversitatea tematică cu care se confruntă profesionistul în arhitectură.

Atelierul de arhitectură, organizat pe grupe mici, are la bază un permanent dialog individual cu îndrumătorul, constituind realmente transmiterea esenței arhitecturii – însușirea graduală a metodologiei proiectării de arhitectură, cea a procesului de creație cu componente tehnice.

Procesul didactic, atât pentru cursurile teoretice, cât și pentru activitatea de atelier, se realizează cu cadre didactice de recunoscută valoare, cu experiență în activitatea didactică, științifică și practică de proiectare.

Pentru pregătirea studenților, dispunem de o bună bază materială proprie, compusă din spații pentru predarea teoretică, pentru atelierele de arhitectură, laborator de informatică echipat cu aparatură performantă, procesul didactic desfășurându-se cu mijloace audio-video moderne.

Studenții din anii terminali – în special anii V și VI – participă, alături de cadrele didactice, la activitatea practică din cadrul *Centrului de Cercetare – Proiectare* al Fundației România de Măine.

Rezultatele obținute de studenții noștri și, în mod special, atașamentul pentru profesiunea aleasă, pasiunea cu care se implică în procesul creativ al proiectării de arhitectură, confirmă speranțele în formarea unor viitori profesioniști de valoare.

Pregătirea pentru meseria de arhitect, deloc ușoară, necesită pasiune, continuitate, dobândirea de cunoștințe și deprinderi temeinice, în varii domenii, dar oferă mulțumirea pe care numai creația autentică o poate oferi.

MUZICIENI ȘI PROFESORI CU VOCAȚIE, HAR ȘI BUNĂ PREGĂTIRE

Prof. univ. dr. Carmen STOIANOV
Decanul Facultății de Muzică

Recentul concurs, desfășurat în august la București, a confirmat valoarea a 14 dintre cei 16 candidați aflați în sala de concurs: 14 „haret”-iști, desigur. Prin oferta programului de studiu al specializării „Pedagogie muzicală”, răspundem nevoii – atât de stringente! – de profesori de muzică la nivelul întregii țări.

A vorbi despre o școală în care se formează profesorii de mâine ai altor generații de elevi nu înseamnă altceva decât a trece în revistă moduri de autodepășire, de performanță în domeniu, moduri de stabilire a căilor de comunicare. Să gândești și să te exprimi în mod creator, să răspunzi în felul tău – imaginativ – schimbărilor, să știi să stabilești contacte, să mărești audiența, să sesizezi oportunități, să muncești în colaborare, să-i antrenezi pe ceilalți - acestea ar trebui să fie atribuțiile muzicianului secolului XXI. Acestea sunt căile de acces la porțile sufletului tânăr, căi avute în vedere de corpul didactic al Facultății de Muzică de la Universitatea *Spiru Haret*.

Cei care aleg pentru formarea lor această Facultate de Muzică și nu alta știu că ea răspunde nevoilor lor de cunoaștere și de aprofundare, nevoilor de autocunoaștere și autodepășire, știu că pregătirea muzicală de specialitate și cea din domeniul fundamental, sau din gama disciplinelor complementare și facultative le garantează viitorul.

Cursurile facultății sunt astfel concepute încât să asigure un învățământ modern, flexibil, combinând valorile tradiționale și verificate ale învățământului muzical românesc cu privirea în viitorul imediat și proiecția în devenirea deceniilor.

Profesorii Facultății, în fruntea cărora se situează neobositul prof. univ. dr. D.H.C. al Federației Universitare din Missouri – SUA, distinsul teoretician Victor Giuleanu oferă garanția excelenței: reputații muzicieni și pedagogi, afirmați în viața muzicală a țării și dincolo de hotarele acesteia, în festivaluri sau întâlniri muzicale de prestigiu, simpozioane, congrese, mese rotunde, emisiuni de radio și televiziune au înțeles să se dedice profesiei complexe de formatori ai unor noi generații de profesori. Între ei, - nume de rezonanță: compozitorii Maia Ciobanu, Valentin Petculescu, Sorin Lerescu, Petru

Stoianov, interpreții Georgeta Ștefănescu-Barnea, Lavinia Coman, Georgeta și Emil Pinghirciac, Gonul Aptula, Fernanda Romila, Ana-Maria Beșteliu, dirijorii Silvia Secieriu, Adriana și Ovidiu Drăgan, teoreticienii Gabriela Munteanu, Gheorghe Firca, Mihaela Marinescu, Petruța Măniuș și mulți alții – cei citați (doctori sau doctoranzi) activând fie pe podiumul de concert, fie la Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Sesiunile științifice ale studenților și cadrelor didactice, concertele, recitalurile transmise în direct de postul propriu de televiziune au convins tinerii că șansa formării lor o constituie doar opțiunea pentru Facultatea de Muzică a Universității noastre.

Urmează – în acest an universitar – recitaluri și concerte, mese rotunde, prezentări de carte sau colocvii privind fenomenul interpretativ românesc. Și, deloc de neglijat – o participare sporită a profesorilor de muzică, fie pe linia dialogului deschis, direct între cei deja profesori și cei angajați pe magistrala îmbrățișării acestei profesii, fie pe cea a implicării în corala profesorilor de muzică, o corală din care fac parte muzicieni formați la *școala de la Spiru Haret*, deja profesori sau încă studenți ...

Se află în pregătire și noi seturi de apariții editoriale, iar la acest capitol nu putem să nu semnalăm excelențele condiții grafice, dar și eficiența cu care se lucrează cu Editura Fundației *România de Măine*. Sau cu prestigioasa revistă *Opinia națională* care ne pune la dispoziție un generos spațiu.

„Premierele” pe care le proiectăm nu sunt puține. La concretizarea lor în fapt așteptăm și contribuțiile studenților. Căci ne bazăm pe spiritul lor ager, pe promptitudine, pe clarviziune.

La început de un universitar, realitatea are câștig de cauză, iar această realitate obligă nu numai la reflecție, ci și la performanță din ce în ce mai susținută, la acel tip de performanță prin care școala românească – în întregul ei – să câștige și să se impună. O dată în plus, și prin rezultatele Facultății de Muzică de la Universitatea *Spiru Haret*.

studenți la Editura Fundației *România de Măine*, 64 de cursuri, manuale și îndrumătoare pentru lucrări practice.

În acest an de învățământ, calitatea învățământului clinic va crește substanțial prin darea în folosință, datorită grijii și preocupării permanente pentru creșterea calității învățământului din partea conducerii Universității *Spiru Haret*, a clinicii universitare veterinare, o clădire modernă și funcțional organizată, dotată corespunzător cerințelor mileniului 3. În clinica veterinară a Universității *Spiru Haret* vor activa cadrele didactice ale facultății și studenți din anii V și VI, care vor asigura desfășurarea activității în cabinetele de consultații și în sălile de operație.

Activitatea didactică a fost în permanență însoțită de activitatea de cercetare științifică, desfășurată de către cadrele didactice și studenții facultății, organizați în cercuri științifice. În fiecare an universitar au avut loc sesiuni științifice comune ale cadrelor didactice și studenților.

În cele 10 manifestări științifice desfășurate de la înființarea facultății și până în prezent au fost prezentate 484 de comunicări științifice și rapoarte, în care au fost amplu valorificate cele 21 teme de cercetare ale facultății, tematică aprobată anual de Consiliul facultății.

Lucrările științifice și rapoartele au fost publicate în Analele Universității *Spiru Haret* – Seria Medicină Veterinară –, care au intrat în circuitul interbibliotecar din țară și străinătate. Anual, au fost organizate, 1-2 mese rotunde pe teme deosebite de actuale ale medicinei veterinare, la care au fost prezente cadrele didactice ale facultății. În anul universitar trecut, o dată cu darea în folosință a Postului de televiziune propriu al Universității *Spiru Haret* au fost organizate două dezbateri pe teme ca „Profesia de medic veterinar” și „Rolul medicului veterinar în protecția consumatorului”, la care au participat studenți și cadre didactice din facultate, programele fiind urmărite cu mult interes.

Planul de învățământ al facultății, pe baza căruia se desfășoară activitatea de pregătire profesională a studenților, a fost îmbunătățit și modernizat permanent. El cuprinde 4354 ore didactice, din care peste 57% reprezintă activități practice și de clinică, cu o medie săptămânală de 24 ore. Planul de învățământ este comparabil cu cel al facultăților de medicină veterinară cu tradiție din țară și străinătate. El cuprinde 74% discipline obligatorii, 13% discipline opționale și 13% discipline facultative. O

atenție deosebită este acordată pregătirii clinice a studenților prin deplasări la fermele agrozootehnice din jurul Capitalei și la cabinetele veterinare particulare. Activitățile de practică prevăzute în planul de învățământ pentru fiecare an de studiu se desfășoară, pe specificul profesiei, în unități de profil și-n cele mai moderne laboratoare din țară.

În afara disciplinelor fundamentale (24%) și complementare (21%), în cadrul disciplinelor de specialitate (55%) sunt predate la cursuri și lucrări practice cele mai recente cunoștințe de specialitate dobândite în domeniul medicinei veterinare și cele mai moderne metode de diagnostic. În afara disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ la toate facultățile de medicină veterinară din țară, în planul de învățământ al facultății sunt cuprinse discipline în domeniul creșterii animalelor (tehnologii de creștere a bovinelor, ovinelor, suinelor), marketingului farmaceutic veterinar (Farmacoterapie și marketing farmaceutic), al apărării sănătății publice (Inspecție sanitar-veterinară, Zoonoze), care oferă o particularitate a învățământului veterinar la Universitatea *Spiru Haret*. Cunoștințele dobândite în facultate sunt verificate prin 51 de examene și 10 colocvii.

Nu putem încheia această retrospectivă fără a face câteva referiri asupra *bazei materiale* a facultății. Ea cuprinde 24 de laboratoare pentru activități practice, 9 laboratoare de cercetare, 5 cabinete de consultații și o cameră de gardă, 3 săli de operații, o farmacie veterinară, amfiteatru pentru prezentare de cazuri, 3 săli de curs, o bibliotecă proprie cu peste 2400 volume de specialitate și 15 colecții de periodice din străinătate și românești. Spațiul destinat învățământului pentru cei 264 studenți este de 2364 m.p. În ultima perioadă au fost investiți de către Universitatea *Spiru Haret* pentru cumpărarea de aparatură didactică și de laborator peste 4 miliarde lei, asigurându-se condiții optime de învățământ și cercetare. Pentru amenajarea clinicii universitare veterinare au fost prevăzute 3,5 miliarde lei și 75 000 USD pentru dotarea cu aparatură.

Facultatea de Medicină Veterinară din Universitatea *Spiru Haret* a căpătat un statut recunoscut de colegii tuturor facultăților de medicină veterinară din țară prin calitatea procesului de învățământ și calitatea absolvenților facultății, pregătiți într-o profesie foarte frumoasă, cu multiple posibilități de realizare și satisfacții morale și materiale.

UN STATUT RECUNOSCUT ÎN MEDICINA VETERINARĂ

Prof. univ. dr. Toma COMAN
Decanul Facultății de Medicină Veterinară

Facultatea de Medicină Veterinară a fost autorizată să funcționeze în baza H.G. 568/95 după o monitorizare de 5 ani din partea Consiliului Național de Acreditare și Evaluare Academică, iar din februarie 2001, prin îndeplinirea standardelor specifice, a primit avizul de acreditare, fiind printre puținele facultăți particulare de medicină veterinară din Europa și singura din România.

Facultatea de Medicină Veterinară din Universitatea *Spiru Haret* pregătește doctori, medici veterinari care activează în domeniile de apărare a sănătății animalelor, apărarea sănătății publice, farmacie și marketing veterinar, cercetare medical-veterinară,

epidemiologie, creșterea animalelor și îmbunătățirea performanțelor zooclinice, aplicarea biotehnologiilor medicale veterinare și de reproducție, specialiști în domeniul patologiei peștilor, animalelor exotice, albinelor și viermilor de mătase.

Specialitatea de medic veterinar îmbracă un profil larg de pregătire profesională, care cuprinde mai multe specii de animale, nu numai cele de interes zootehnic, dar și pe cele de companie (de la câinii de apartament până la broasca țestoasă și păsări de colivie). Absolvenții sunt pregătiți pentru a putea profesa în domeniul diagnosticului și tratamentului chirurgical medical, obstetrical, parazitair și al bolilor infecțioase transmisibile

(Continuare din pag. 1)

Poemul aducea în atmosfera lăncedă și sumbră a epigonismului eminescian un puternic fascicoid de lumină, o notă tonică, optimistă, care pornea din adâncimea sufletului românesc, din datinile, credințele și obiceiurile neamului nostru, proiectate într-o nuntă împărătească, aidoma celei țărănești. Vorbind despre apariția *Nuntei Zamfirei* în *Convorbiri literare*, istoricul Nicolae Iorga scria: „Nunta Zamfirei apărui, și nuntași de-acolo aduseră la o mare petrecere a minții pe tot publicul înțelegător de literatură. Mai avem o adevărat poet și, ceea ce e și mai important, mai avem o adevărată poezie”.

Coșbuc, prin nota senină, optimistă a poeziei sale, prin abordarea unor teme esențiale ale vieții umane dintre leagăn și momânt, afirmând concepția despre lume a poporului român (ca în *Nunta Zamfirei*, *Moartea lui Gelu*, *Trei, Doamne, și toți trei*, *Doina*), prin atitudinea în fața naturii și a istoriei neamului nostru se impune ca o personalitate puternică, distinctă, ca un moment nou în evoluția liricii românești. Pe bună dreptate scria marele romancier Liviu Rebreanu: „Coșbuc a făcut o revoluție în poezia românească. El a introdus pe țărâni noștri în poezie, țărani adevărați, cu păcate și calități mari, cu dureri și bucurii, oameni întregi”. Cu prilejul morții lui Coșbuc, același Rebreanu scria: „Eminescu și Coșbuc pot sta prea bine alături. Se deosebesc atât de mult încât se completează. Ei doi dau față poeziei românești de până acum: *Luceafărul* și *Nunta Zamfirei*”. Prin poezia lui se mărturisese lumii românului, își exprimă concepția lui despre viață și moarte (*Moartea lui Gelu*, *Trei, Doamne, și toți trei*), despre iubire și ură, despre timp și spațiu, despre efemer și etern, despre natură și divinitate și despre raportul omului cu ele (*Vara*, *În mijlocul verii*), despre muncă și sinicia exploatării (*Doina*, *Noi vrem pământ*), despre frumos și urât, în plan estetic și despre bine și rău, în plan etic.

Coșbuc, prin activitatea de la revistele *Tribuna* (1889) a lui Ioan Slavici de la Sibiu, *Vatra* (1894-1896), pe care o conduce împreună cu I. Slavici și I.L. Caragiale, *Sămănătorul*, pe care-l inițiază ajutat de A. Vlahuță (1901), prin articolele și poeziile sale a însemnat un moment nou în evoluția literelor române. Caracterul înnoitor, tonic al operei poetului de la Hordou s-a afirmat și a fost recunoscut de la început, deși n-au lipsit și, mai ales, nu lipsesc nici astăzi denigratorii marelui poet.

Replica la o asemenea atitudine iconoclastă, de contestare a unei mari valori, a identității noastre naționale, trebuie să constea nu în vorbe polemice, ci în studierea cu seriozitate și înțelegere a creației coșbuciene, ceea ce se face, în primul rând, prin poezie, prin lectura poeziilor celor mai reprezentative, precum *Poveste*, *Noapte de vară*, *Doina*, *Pașa Hassan*, *Vara*, *În miezul verii*, *Moartea lui Gelu*, *Patria română*, *Nunta Zamfirei*, *Numai una*, *Trei, Doamne, și toți trei*, care, prin bogăția și diversitatea lor tematică, prin realizarea lor artistică, definesc universul coșbucian, în peisajul atât de variat al literaturii noastre.

E vorba de o lectură competentă, analitică, în stare să conducă spre o judecată de valoare mai nouă, mai nuanțată, în îndelungatul proces al receptării. Universul poeziei coșbuciene, ca și mijloacele sale de expresie, este foarte bogat și variat, înfățișând toată gama trăirilor sufletești ale românului, de la iubire (*La oglindă*, *La pârâu*, *Pe lângă boi*, *Numai una*) la ură și revoltă (*Noi vrem pământ*, *Dușmancele*), de la veselie senină la amarăciune și apăsătoare durere (*Iarna pe uliță*, *Nunta Zamfirei*, *Vara*), de la bucuria de a trăi și setea devorantă de viață la sfâșietoarea confruntare cu moartea (*Fata morarului*, *Moartea lui Gelu*, *Moartea lui Fulger*, *O scrisoare de la Muselim Selo*, *Trei, Doamne, și toți trei*, *Rugămintea din urmă*).

Cântecul lui Coșbuc e smuls din însuși sufletul neamului

Meritul cel mai de seamă al poeziei sale este autenticitatea datorită legăturii indestructibile cu viața poporului, cu tradițiile și trecutul său istoric, cu aspirațiile celor obișnuiți și cu natura, în sensul cel mai profund și mai complex al cuvântului.

Dând glas în poezia sa unor mari idealuri colective, cântând, în acorduri străbătute de patos umanist, aspirația pentru libertate a celor mulți și făcând să răsună puternic în poemele sale sentimentul demnității naționale, G. Coșbuc a scris o pagină nemuritoare a liricii sociale și patriotice românești, consolidând astfel tradiția

Consultații pentru studenți

George Coșbuc – poetul românismului

militantismului ce străbate ca un fir roșu întreaga noastră creație, de la poezia anonimului popular la aceea a Văcăreștilor și până la marea poezie interbelică. Din revolta contra asupririlor străine, din atitudinea demnă și eroică în fața vieții s-au născut, sub condeiul lui Coșbuc, unele dintre cele mai frumoase și mai durabile creații lirice naționale, creații încărcate de dragoste sacră pentru independența neamului românesc, de respectul pentru eroismul și abnegația apărătorilor gliei strămoșești, cărora le-a consacrat stanțele avântate, energice din *Cântece de vitejie*. Marile lui poeme patriotice, izvorâte din identificarea cu idealurile și firea poporului, pun în valoare o concepție activă asupra vieții, nobila iubire a libertății și neatrănării, mândria oamenilor care nu înțeleg rostul existenței altfel decât luptând pentru a fi stăpâni pe propriul lor destin: „Din zei de-am fi scoborâtori, / C-o moarte tot suntem datori! / Totuna e dacă-ai murit / Flăcău ori moș îngârbovit, / Dar nu-i totuna leu să mori / Ori căne-nlăntui” (Decebal către popor). Avem, așadar, în creația socială și patriotică a lui Coșbuc un înalt exemplu de contopire a artistului-cetățean cu cele mai autentice aspirații și însușiri ale neamului său, un model de portret etnopsihologic al românului, întruchipat în ceea ce am putea numi: omul coșbucian.

Orice epocă istorică își creează un tip uman ideal spre care năzuiește, luându-l ca model și reflectând în el propria reprezentare despre sine. Firește, asemenea reprezentări despre om se exprimă direct prin mitologie, filozofie și artă, și mai ales prin literatură și creația paremiologică. Așa se face că dincolo sau în interiorul, uneori, al celor trei concepții fundamentale despre om, stabilite de filosoful Max Scheler (iudeo-creștină: a omului izgonit dintr-un rai iluzoriu; greacă: a omului rațional, al științifică: a omului ca produs evolutiv), întâlnim un tip uman în viziunea umanismului Renașterii, a barocului, clasicismului și romantismului, o reprezentare umană semnificativă pentru naturalism, simbolism, expresionism sau avangardism, pentru sămănătorism sau gândirism și pentru diverse alte școli, mișcări sau curente literar-artistice.

Există, însă, în cadrul mișcărilor de idei colective, și o reprezentare a omului, specifică unui anume filosof, artist sau scriitor. Avem, astfel, imaginea unei ființe homerice, eschilene sau euripidiene, epicureice sau stoice, dantești sau petrarchiene, rabelaisiene sau cervanteschiene, dostoevskiene, eminesciene, slaviciene, sadoveniene, rebreniene, kafkiene, baudelairene sau argeziene, bliagene sau coșbuciene etc. Așupra acesteia din urmă ne vom opri puțin. Cum arată multe din tipurile evocate mai sus, s-a încercat să se creioneze de mai multe ori

și, în multe cazuri, reușitele au fost remarcabile, mai ales în analiza prozatorilor.

Nu s-au spus prea multe despre omul coșbucian, decât că e „vesel și optimist”, clasic și senin, în opoziție cu cel eminescian, pesimist și visător – romantic ceea ce nici nu e adevărat pe tot spațiul universului său poetic.

Omul din universul poeziei coșbuciene e însă complex, în ciuda aparentei simplități și nuanțat sufletește, dacă-l urmărim cu atenție dincolo de perimetrul anecdotei. A se vedea, spre exemplu, în acest sens, poemul *Ideal* care e, în esență, *Luceafăr* al feminității, înzestrată cu mari valori morale cu idealurile și firea poporului, pun în valoare o concepție activă asupra vieții, nobila iubire a libertății și neatrănării, mândria oamenilor care nu înțeleg rostul existenței altfel decât luptând pentru a fi stăpâni pe propriul lor destin: „Din zei de-am fi scoborâtori, / C-o moarte tot suntem datori! / Totuna e dacă-ai murit / Flăcău ori moș îngârbovit, / Dar nu-i totuna leu să mori / Ori căne-nlăntui” (Decebal către popor). Avem, așadar, în creația socială și patriotică a lui Coșbuc un înalt exemplu de contopire a artistului-cetățean cu cele mai autentice aspirații și însușiri ale neamului său, un model de portret etnopsihologic al românului, întruchipat în ceea ce am putea numi: omul coșbucian.

În peisajul uman din poezia lui Coșbuc intră toate vârstele, de la copil la bătrân, dar predominantă rămâne adolescența: fetele și flăcăii, muncitori și hamici, cuprinși de focul dragostei; intră variate categorii sociale, de la proletarul agricol la boierul și groful hapsân, de la țăranul tradițional, cu aura de legendă și de basm, la craii „multului afund”, la crăieși și împărați, ca Peneș sau Mugur, din *Nunta Zamfirei*. Intră oameni surprinși în confruntări decisive cu împrejurimile vieții, cu destinul, oameni cu o psihologie bogată și variată, nuanțată de o tulburătoare experiență de viață. Din tot acest peisaj „demografic” se încheagă pe deasupra tuturor un tip uman specific coșbucian în raport cu care, prin opoziție sau similitudine, vom putea defini omul din lirica altor poeți precum Octavian Goga, Aron Cotruș, Blaga, Pillat și alții.

Omul clasic coșbucian e adeseori organic și funciar trist, dar o tristețe lui generis, demnă și reținută, interiorizată pe motive intime, dezlănțuită, amenințătoare, când e generată de cauze sociale ce afectează întreaga colectivitate. El e trist, ca și cel romantic eminescian, a cărui durere mistuitoare, tristețe fără leac și melancolie neobosită sunt de natură filosofică, cel mai adesea.

Aceleași atribute ale omului în poezia lui Coșbuc au rădăcinile înfipte nemijlocit în social și în conștiință, în existența concretă de fiecare zi.

Poezie ivită din plasma eticii și esteticii populare

Dar să nu anticipăm. Să vedem mai atent ce tip uman se conturează în poezia poetului de la Hordou, mai anecdotică și mai epică decât cea eminesciană. Pe coordonatele ei se conturează nu un *eu* liric subiectiv, ci unul obiectiv, întruchipat în existențe umane distincte ce populează lumea istoriei, a satelor și a basmelor noastre, dar care, printr-o viziune unitară, se însumează într-un tip

uman reprezentativ, de factură clasică, dar cu precizarea că e mai mult vorba de clasicismul greco-roman și nu de clasicismul secolului al XVII-lea: pentru că, dintr-un unghi psihologic, omul lui Coșbuc are în el și foarte multă înțelepciune și echilibru, dar și simțire și pasiune nețărmuită de tip romantic. Deși foarte riguros determinat de timp și spațiu, omul coșbucian se plămădește dintr-o experiență istorică și socială multimilenară.

El se ivește din plasma eticii și esteticii populare cu obârșiile într-o „lume ce credea în basme și vorbire în poezii” – cum ar fi zis Eminescu.

El crește, totodată, din viața de toate zilele, din realitatea concretă a existenței, din spațiul lui „așa este”, dar coboară și din mitologie și poveste, din lumea miraculoasă a lui „cum ar vrea să fie”.

Văzut în această răspântie de drumuri, omul coșbucian a putu lăsa impresia că e o ființă idilică, funciar senină, până a nu-și mai trăi propria-i viață interioară, permanent veselă, simplită și superficială, lipsită de profunzime psihologică.

Nimic mai absurd, mai simplificator și mai fals.

Totul e natural, și bucuria, și durerea, și veselia, și deznădejdea, și iubirea, și ura. El nu vrea să poată ceea ce nu se poate. Omul său are o viață sufletească bogată, complexă și nuanțată.

El nu e creat după rețetele vreunui curent filozofic sau literar. El se vrea liber, descătușat de lanțul prejudecăților, stăpân pe propriu-i destin, pe gândurile și sentimentele sale pe care nu le vinde pe nimic: „Îmi fac de cap? Dar lasă-mi facl! / Cu traiul eu am să mă-mpac / Și eu am să rămân sărac, / Muncind bătut de rele”

Opțiunile lui sunt tranșante și esențiale, îi întotdeauna valorile spirituale, morale, prevalează asupra celor materiale: „Dar cu pamântul ce să fac? / Și ce folos de boi și vaci? / Nevastă dată nu ți-o plăci, / Le dai în trăsnet toată”.

El prețuiește dragostea, dar și castitatea, prețuiește voinicia dezlănțuită, dar și cumpătarea și înfrânarea în fața patimei și a ispitei. Înțelepciunea și echilibrul îi guvernează concepția despre existență, căci „O fi viața chin răbdat / Dar una știu: ea ni s-a dat / Ca s-o trăim”.

Flăcău sau fată, omul e un tip funciar solar, dar, ca și lumina soarelui, el cunoaște umbra care marchează lumina și-i dă contur.

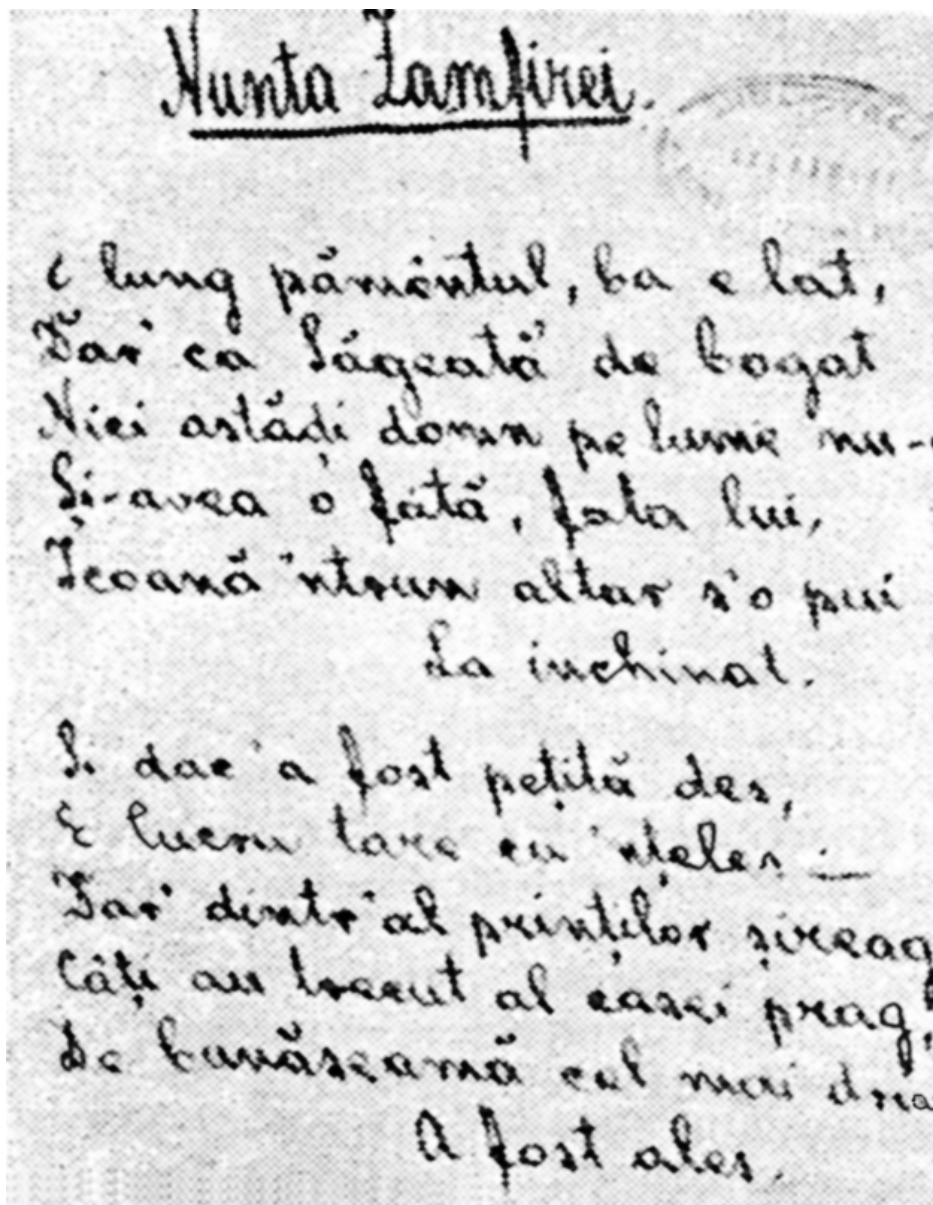
Omul coșbucian e creat din datini și credințe vechi, din viziunea poporului despre viață și moarte, despre iubire și ură, despre răs și despre plâns, despre adevăr și minciună, despre curaj, vitejie și lașitate, despre cinste și violenție, despre consecvență, nestatornicie și morală, despre bine și rău, frumos și urât, valoros și nonvaloare, despre păcat și virtute, etern și caduc, dar și din viața colectivității etnice, care curge după legea pământului și datini străbune, considerându-se într-un suprem judecător al vieții fiecăruia. Se pot cita sute de versuri în această privință.

Omul coșbucian are chipul și asemănarea portretului etno-psihologic al neamului românesc, așa cum s-a răsfrânt în doine, proverbe, balade și povești. De aceea mărturisese poetul în poezia *Atque nos!*:

„Oh, îmi place mult povestea, [...] căci poporul se descrie singur el pe sine însuși în povești – și-mi place mie s-auscult poporul, ca astfel să observ cum s-a descris. Ascultându-l, fără voie, parcă mă cuprinde-un vis și-atunci eu mă pierd pe-neetul pe-ale fanteziei valuri”.

Firește, prin poveste poetul înțelege mitologie, basm, cântec popular, literatură paremiologică, superstiție, credințe, datini, obiceiuri, folclorul, întreaga creație spirituală și materială a neamului.

Plămădit astfel, omul coșbucian, indiferent de gen, e îndeobște tânăr, harnic, demn, frumos, fizic și moral, domic de iubire și de viață, cu conștiința valorii de sine foarte pronunțată. El are sângele aprins în vine și se află într-o neîntreruptă inițiere și descoperire de sine. Supus unui cod de legi etice, el nu le ignoră, căci atunci când le încalcă, ele se arată necruțătoare și el devine un chinuit sau o victimă (*Fata morarului*, *Cântecul fusului* etc.). Condiția socială mizeră, sărăcie, lovitura vieții îl îndoiesc, dar nu-i dau complexe și nu-l răpun. (*În opresores, Doina, Noi vrem pământ, Bordei sărac*). Când soarta îl înfrânge ca

individ, el știe că nu poate fi înfrânt și neamul din care face parte. Una-i ramura și alta nația.

Poet al omului–om și al întregii umanități

Omul lui Coșbuc trăiește în plan etic prin categoria fundamentală a eticii românești, **Omenia**, și în plan estetic prin atributul cel mai definitoriu al etnopsihologiei românești: **Dorul**, în toate ipostazele sale. De aceea, și această concluzie v-o propunem ca noutate în completarea lui Gherea: COȘBUC NU ESTE NUMAI UN POET AL ȚĂRĂNIMII, CI AL ROMÂNILOR ȘI PRIN ACEASTA AL OMULUI-OM ȘI AL ÎNTREGII UMANITĂȚI.

Iată, spre exemplificare, câteva ipostaze ale omului din universul poeziei lui Coșbuc, de pe tot cuprinsul istoriei și geografiei noastre.

Moartea lui Gelu, apărută, mai întâi, în revista *Literatură și artă română*, nr. 5 din 25 martie 1897, era însoțită de o notă în care se preciza că poezia face parte „dintr-o viitoare poemă epică”. De altfel, Coșbuc intenționa să realizeze o amplă epopee a românului, în vederea căreia a scris poezii ca: *Doina*, *Ideal*, *Moartea lui Fulger*, *Tulnic* și *Lioara*, *Nunta Zamfirei*, *Noi vrem pământ*, *O scrisoare de la Muselim Selo*, *Moartea lui Gelu* și altele.

Aceasta din urmă e una din cele mai izbutite poezii patriotice din literatura română, atât prin intensitatea sentimentului, cât și prin mijloacele de expresie, de la ritmul foarte original la plasticitatea sugestivă a imaginilor. Poet foarte cult, Coșbuc pornește în relatarea faptelor istorice de la cronică la Anonimus: *Gesta Hungarorum*, în care se povestea intrarea ungurilor în Transilvania pe vremea voevodului maramureșean Gelu, dar și din alte izvoare pentru realizarea unor scene. De pildă, am remarcat noi pentru prima oară, finalul poeziei ne duce gândul la romanul popular *Alexandria*, la momentul morții împăratului Alexandru cel Mare. Neliniștea, participarea afectivă a calului Ducipal al împăratului la moartea acestuia foarte asemănătoare cu reacțiile calului lui Gelu. Se spune în romanul popular *Alexandria*: „Și văzu Ducipal pe Alexandru murind și necheză tare, fără seamăn, și bătu cu picioarele în pământ și se apropie de Alexandru și-și plecă capul la Domnul său și mergea lacrimi din ochii lui izvor”. La Coșbuc scena e aproape identică:

El n-a mai zis nici un cuvânt; Cu fruntea-n piept, ca o statuie, Ca un Cristos bătut în cuie, Ținea privirile-n pământ, Părea că vede dinainte-i Trei morți într-un mormânt.

Finalul poeziei e de un tragism zguduitor, exprimat nu atât printr-o analiză sufletească minuțioasă, cât prin descrierea comportării sărmanului tată, prăbușit „pe o piatră-n drum sub un zăplaz”.

Am schițat analiza câtorva poezii ale lui G. Coșbuc care susțin cu prisosință ideea că personalitatea lui complexă, ca gândire și profundă, ca simțire, trebuie descătușată de șabloanele și etichetele simplificatoare: poet al țăranimii, prelucrător al poeziei altora, idilic și optimist fără rezerve, or 1) poetul de la Hordou a scris poeme la fel de triste, de dramatice și tragice, ca și Eminescu; 2) Coșbuc nu e numai poetul țăranimii, ci al românismului, universul poeziei sale exprimând Welthanschung-ul și etnopsihologia poporului român; 3) poet clasic, dar profund modern ca viziune, expresie și sensibilitate, Coșbuc concretizează un moment nou, reprezentativ în evoluția poeziei românești de după Eminescu; el a jucat un rol hotărâtor în devenirea liricii românești patriotice inspirată din viața neamului, din creația acestuia, din frumusețile țării, încât se poate spune despre el ceea e Lamartine spusese despre al Homer al Provenței, Frederic Mistral: sub pana lui „O țară a devenit o carte”. O țară și un popor care se reflectă în volumele lui de poezii: *Balade și Idile*, *Fire de tort*, *Cântece de vitejie*.

La confluența dintre milenii

GLOBALISM ȘI NAȚIONALISM

Dr. Ion MITRAN

1. Un nou „timp mondial”

Dacă nu a devenit încă o doctrină politică în sens clasic, globalismul este pe cale de a se afirma și altfel, adică, de a se impune ideatic după ce, practic, a prins rădăcini și s-a instalat, ca strategie transfrontalieră, mai întâi în „grădina” economico-financiară a omenirii, ca și în cea tehnologică (electronica, televiziunea și internetul, pentru a intra, din ce în ce mai viguros și ireversibil în perimetrul politicii. Dar, înseamnă globalismul regionalismul sau integrările (de tip european, spre exemplu) estomparea sau chiar dispariția prin asfixiere ideatică și devalorizare practică, a naționalismului ?

Este o întrebare incitantă, formulată explicit și întreținută implicit de teorii și practici sociale născute în cea de a doua jumătate a secolului trecut (XX). Constituirea de blocuri militare și comunități economice (NATO, Tratatul de la Varșovia, Piața Comună, CAER – ca exemple sau tendințe de mondializare ori manifestările de independență și apărare a intereselor naționale, în Vest sau în Est (Franța sau România), arată că globalismul și naționalismul reprezintă căi sau forme de răspunsuri specifice la întrebările privind **motivabile și structurile asocierii umane**, mereu în căutare de performanțe, coroborată cu promovarea anumitor interese.

În comentarii teoretice, relativ obiective, mondializarea sau globalismul sunt prezentate ca o necesitate mai mult sau mai puțin răspătită (cucerirea de piețe), ca un proces mai mult sau mai puțin oportun (accesul la bunuri materiale și culturale importante etc.), în fața cărora statele, ca și cetățenii, se trezesc dezorientați, descumpăniți. Devine, astfel, dificil a stabili în ce măsură mondializarea reprezintă un „bine”, un „rău”, „un pericol” sau un „autu”. În termeni formali, se poate spune că „mondializarea deposedează în bună parte statul național de puterea de obiectivizare față de realitatea socială mondială” a noului „timp mondial”¹ de după încheierea sau depășirea „războiului rece”. Cu alte cuvinte, pe ordinea de zi a istoriei au intrat, mai imperios decât oricând, problemele unei „gestiuni

mondializate” a prezentului și viitorului lumii, deși conștiința acestei tendințe este difuză „dacă nu chiar confuză, individual și colectiv. „Apelurile la conștientizarea mondializării problemelor” cad din ce în ce mai mult în gol dacă, de fiecare dată când sunt lansate, ele nu propun mijloace instituționale sau economico-sociale capabile a satisface reciproc avantajos diversitatea intereselor fundamentale ale statelor naționale și ale lumii în ansamblu. „Pentru a gândi eficient mondializarea, va trebui părăsit un anumit discurs «mondializator». Altfel, mondializarea va fi trăită mai mult ca o frică decât ca o valoare. Vor trebui deci găsite unități de sens și de capacitate care să asigure legăturile între universal și particular, între nevoia de schimbare accelerată și nevoia de securitate”².

În spiritul unei asemenea opinii, ne este greu de constatat că lumea sau scena politică mondială se confruntă cu cel puțin trei obstacole, obiective și subiective, în calea satisfacerii armonioase a intereselor naționale și globale: hegemonia economică, socială și culturală a logicii pieței; situarea „în față” a „urgentei” drept categorice centrală a politicii și delegitimarea fără precedent a termenilor sau soluțiilor susceptibile să constituie puncte de plecare, fie și simbolice, la acțiuni colective.

În literatura politică a apărut, astfel, conceptul de **regimuri globalitate, generate de economie, de accelerarea schimbărilor comerciale, de revoluția în sfera comunicațiilor**, încât întrepătrunderea la scară mondială a piețelor ridică probleme grave de natură politică, instrumentalizate ideologic. Iar „în instrumentalizarea ideologică a mondializării, cea mai gravă este, evident, condamnarea din capul locului – în numele «realismului» – a oricărei velleități de rezistență sau chiar de disidență. Astfel sunt amenințate cu opriabil sau definite ca «populiste» orice tresăriri republicane, orice căutări de alternative, orice încercări de reglementare democratică, orice critici ale pieței. **Mondializarea** nu este nici o fatalitate de netăgăduit, nici un «accident» al istoriei; ea **constituie o mare provocare de acceptat, o sălbăticie potențială de reglementat, adică, la urma urmei, de**

civilizat. ... Nu este cel mai neînsemnat paradox al mondializării faptul de a disimula o evoluție, din punct de vedere politic «reacționară», în sensul strict al termenului, în spatele apariției unei modernități post-industriale informatizate – fascinația Internetului. Adică o destrămare progresivă a cuceririlor democratice, o abandonare a contractului social european, o întoarcere – sub pretextul «adaptării» și al «competitivității» – la capitalismul primitiv din secolul al XIX-lea”³.

Istórico-social și economic, omenirea pare a fi „blestemată” să înfrunte mereu problematica epocii sale înfruntând, implicit sau explicit, procesele noi ale schimbării. Ea se află astfel permanent în fața unei problematice noi, ale cărei rădăcini cauzale venind din trecut, explică prezentul și condiționează viitorul. Este cazul problemelor globale ale omenirii, generatoare de macropolitice, de opțiuni mondialiste și strategii globale care, în funcție de diverse orientări ideologice-politice, promovează diferite soluții, fie strict organizaționale (mergând chiar până la ideea nerealistă a unui guvern mondial), fie sub aspectul regândirii „ordinii mondiale”, a relațiilor independență-interdependență.

2. Logica globalismului

Analizele **Clubului de la Roma** sau ale **Worldwach Institut** atrag atenția că situațiile în schimbare, mai ales cele care decurg din soluționarea problemelor grave moștenite, creează noi dificultăți, care, de obicei, interacționează, iar în epocile de schimbare rapidă este de așteptat ca ansamblul problemelor și înțelegerea importanței lor relative să evolueze rapid. Aceasta pentru că, pe de o parte, **percepția oamenilor devine mai limpede și, pe de altă parte, pentru că noile cunoștințe duc la descoperirea de noi pericole.**

Analizele de acest fel, cărora li s-ar putea adăuga concluzii ale reuniunilor periodice ale liderilor politici (îndeosebi ai marilor puteri), nu pot ocoli adevărul că mondializarea și globalizarea, firmele transnaționale au înăbușit și chiar eliminat piețe naționale, care sunt fundamente ale statului național. Cum constată mulți analiști, luate individual, în raport cu puterea lor economică, statele sunt lipsite de mijloacele de a frâna fluxurile de capitaluri sau de a se opune expansiunii pieței mondiale.

dur”, patronii putând impune numeroase reguli proprii, discriminatorii la angajare, salarizare sau concediere.

Ținând seama de experiența internațională și de situația actuală a ocupării forței de muncă în țara noastră, de necesitatea înscrierii modelului de ocupare românesc în tendințele care se manifestă pe plan mondial, vom încerca, în cele ce urmează, să abordăm principalele coordonate pe care va fi necesar să se înscrie noul model de ocupare a forței de muncă în următorii ani, având în vedere și obiectivul major pe care și l-a propus țara noastră – integrarea în Uniunea Europeană. Aceasta cu atât mai mult cu cât schimbarea modelului de ocupare este determinată de cerințele creșterii competitivității economiei românești, ceea ce implică nu numai restructurarea aparatului productiv și înnoirea acestuia (cu impact, desigur, asupra ocupării), dar și modificarea structurii economiei naționale în favoarea ramurilor cu productivitate și eficiență ridicate.

Pe de altă parte, rigiditățile ale ofertei și ale cererii nu fac ușoară această sarcină de remodelare a ocupării.

Rigidități ale ofertei și cererii

Studii recente întreprinse au relevat o serie de caracteristici ale ofertei și ale cererii de forță de muncă de care este necesar să se

Guvernării acceptă să respecte „consemne” sau orientări generale ale politicii economice emenate de la organisme ca Fondul Monetar Internațional (F.M.I.), Banca Mondială sau Organizația Mondială a Comerțului (O.M.C.), în componența cărora, într-un fel sau altul, statele naționale sunt reprezentate. În Europa, celebrele „criterii de convergență” stabilite colectiv prin Tratatul de la Maastricht (îndatorare publică redusă, conturi externe fără distorsiuni grave, inflație scăzută), exercită o derutantă presiune asupra politicii statelor, fragilizăzând temeiul democrației și agravăzând disfuncții economice și sociale, apreciază reputați comentatori. „Dacă niște conducători încă își afirmă credința în autonomia politicului, voința lor de a rezista seamănă puternic cu un bluff, fiindcă ei cer, cu o insistență vehementă, «eforturi» de adaptare la situație. Or, în astfel de împrejurări, ce înseamnă a se adapta ? Pur și simplu a admite supremația piețelor și neputința oamenilor puternici sau, ca să spunem altfel, a accepta să aibă «măinile și picioarele legate într-o lume care se impune tuturor». Aceasta este logica regimurilor globalitare”⁴.

Orice încercare de a evalua problemele globale ale omenirii, acelea care solicită contribuția părților în ansamblu, a statelor și comunității mondiale, arată că acestea sunt de natură: a) **economică** (materială), adică resursele și prelucrarea lor tehnologică; b) **antropologică** (demografie, nivel de instruire, speranța de viață);

c) **ecologică** (starea mediului) și d) **social-politică** (sistem democratic, drepturi și libertăți, inițiativă socială etc.).

În cazul primelor trei categorii ar fi greu de concretizat chiar și un simplu inventar de „probleme”, date fiind evoluția dinamică a

realităților, intercondiționarea proceselor și consecințele previzibile dar, mai ales, imprevizibile ale unei soluții sau altele. În același timp, este de semnalat că între problemele globale ale omenirii se situează și nivelul înarmărilor, inclusiv în ce privește pericolul nuclear (arme de distrugere în masă), precum și aspecte importante privind securitatea statelor, asigurarea unei noi ordini economice internaționale. Asemenea probleme au constituit teme centrale ale unor dezbateri și tratative internaționale, încheiate cu un mare număr de acorduri, convenții și înțelegeri, devenite, din păcate, mai mult surse de referință bibliografică decât programe de acțiune reală, eficientă.

O teză controversată a filosofiei politice înclinată spre realism susține că „nevoia de dușmani” pare a continua să fie un factor istoric comun al evoluției națiunilor, din moment ce multe state s-au zăbătut să-și depășească eșecurile și contradicțiile interne prin „desemnarea” și căutarea de adversari externi. Metoda „apului ispașitor” e la fel de veche ca omenirea însăși. „Când ai greutăți acasă, deturnez atenția oamenilor către aventuri externe. Unești națiunea divizată, punându-i în față inamicul extern, fie că e real, fie că e inventat”. Iar aceasta datorită faptului că „statele s-au obișnuit atât de mult să-și împartă vecinii în prieteni și inamici, încât dispariția subită a adversarilor tradiționali a lăsat un mare gol, atât pentru guverne, cât și pentru opinia publică. De aceea, trebuie identificați noi inamici, imaginate noi strategii, concepute noi arme. Noii dușmani pot avea altă natură, se pot afla în altă parte, dar nu sunt mai puțin reali. Ei amenință întreaga specie umană: numele lor sunt: poluare, penurie de apă, foamete, malnutriție, analfabetism, șomaj. Însă

conștiința existenței acestor dușmani nu este, deocamdată, suficientă pentru a naște coeziunea mondială și solidaritatea necesară luptei”⁵.

Unul dintre acești „dușmani” – care de fapt nu este nou – îl reprezintă **sărăcia**. Un Raport către Clubul de la Roma avertiza că în vreme ce se estimează că secolul al XXI-lea va fi unul al deplasărilor umane interplanetare colective, iar revoluția tehnico-științifică a depășit noi frontiere ale cunoașterii și a deschis noi orizonturi civilizate, deceniile de joncțiune între trecut și viitor sunt martorii unor stări „subexistențiale” pentru miliarde de oameni din „lumea a treia”, o lume ce a generat și generează multe dificultăți grave și agravante, care au însă și rolul de a fi alimentat și a stimula conștiința schimbării”.

Domnică să ajungă într-un viitor lipsit de griji, încurajator prin speranțe, lumea începutului de secol XXI ar trebui să fie mai prudentă și rațională, avertizează diverse analize și reuniuni internaționale. Mesajele sunt constructive: a pregăti mai temeinic baza economică, a înainta cu îndrăzneală și precauție în noul secol, însă cu condiția de a se ajunge la **echilibrarea dezechilibrelor**, de a se „armoniza” interesele (obiectivul cel mai dificil, dacă nu cumva utopic). Aceasta înseamnă ca statele (națiunile) să înfrunte concertat obstacole și să corecteze din mers prea desele excese generate de incurabilul subiectivism politic. Asemenea sfaturi-avertismente se adresează, în primul rând, lumii politice, sau, mai precis, forțelor celor mai puternice, capabile a arbitra politica alocării resurselor, distribuirii veniturilor și promovării valorilor spre a se evita adâncirea decalajelor economice, de instruire, a diferențelor, deja stridente, de stadiu al civilizației.

(Va urma)

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine.10 octombrie 2001, curs de limba engleză la anul al III-lea

Tranziția la un nou model de ocupare a forței de muncă

Conf.univ.dr. Ovidiu NANEȘ

Nevoia unor delimitări între modelul românesc actual de ocupare și unele modele rezultate din experiența internațională

Analizele comparative cu privire la diferite caracteristici ale ocupării au evidențiat o serie de aspecte relevante care diferențiază modelul de ocupare a forței de muncă din țara noastră de celelalte modele care s-au conturat pe plan mondial, respectiv cel american, cel european și cel japonez.

În primul rând, ceea ce diferențiază „modelul” românesc actual de celelalte trei modele constă în relația creștere economică-ocupare a forței de muncă. **În toate modelele conturate pe plan mondial, intensitatea ocupațională a creșterii economice sporește și relația este pozitivă.** În schimb, în țara noastră, relația evidențiază faptul că, **evoluția economică negativă a determinat o veritabilă „criză a ocupării”**.

În al doilea rând, experiența internațională relevă legătura puternică dintre volumul și structura investițiilor și ocuparea forței de muncă. Modelele consacrate pe plan mondial au, ca o caracteristică definitorie, o tranziție de la creșterea economică intensivă în capital la cea intensivă în forță de muncă, dar, pe fondul unei productivități a muncii ridicate. În toate cele trei modele, **investițiile au o contribuție decisivă atât la creșterea economică, cât și la creșterea ocupării prin crearea de noi locuri de muncă. Or, în România investițiile scad.**

În al treilea rând, o altă caracteristică a modelului existente pe plan mondial o constituie tendința, pe termen lung, de restructurare a ocupării forței de muncă pe sectoare de activitate și **creșterea ocupării în sectorul serviciilor, în special în serviciile „avansate”, pentru întreprinderi.** În țara noastră, are loc, în schimb, un proces de restructurare contrar celui care se produce pe plan mondial, respectiv, de sporire a ocupării în sectoarele slab productive – agricultură și servicii de distribuție –, ponderea serviciilor pentru întreprinderi fiind încă relativ modestă.

În al patrulea rând, o altă caracteristică a ocupării în modelele analizate o constituie **modificările structurale care au loc în favoarea structurilor socio-profesionale cu pregătire și calificare ridicată.** Ca o consecință a impactului progresului tehnologic actual asupra ocupării, grupele socio-profesionale caracterizate de un nivel ridicat de pregătire științifică și tehnică și care necesită o înaltă competență profesională dețin o pondere tot mai ridicată, reducându-se substanțial proporția grupelor lucrătorilor calificați și semicalificați.

În țara noastră, însă, are loc un **proces contrar, de sporire a categoriilor socio-**

profesionale cu o pregătire joasă – agricultorii și lucrătorii necalificați. Dar și mai îngrijorător este faptul că **acest proces afectează în proporție ridicată tinerii.**

În al cincilea rând, o altă trăsătură care marchează modelele de ocupare pe plan internațional o constituie **o anumită precarizare a ocupării** prin extinderea numărului de locuri de muncă atipice, neîncadrate de un contract de muncă riguros și cu reguli precise privind condițiile de muncă, ritmul de lucru, salariul, lipsite, în bună măsură, de protecție socială.

Putem spune că aceasta este singura tendință comună pe care se înscrie și țara noastră. Reducerea numărului salariaților și a ponderii acestora în populația ocupată, pe de o parte, și sporirea numărului și ponderii lucrătorilor pe cont propriu și a lucrătorilor familiali neremunerați, concomitent cu majorarea proporției lucrătorilor cu timp parțial, incomplet, pe de altă parte, este o ilustrare elocventă a **precarizării ocupării în țara noastră.**

În fine, mai menționăm faptul că, ceea ce diferențiază cele trei modele de ocupare este **maniera în care sunt construite și funcționează relațiile de muncă.** Astfel, în **modelul american** primează așa-numita „**manieră dură**”, care acordă un rol discreționar angajatorului în alegerea personalului, angajare, salarizare și licențiere.

Modelul european – mai puțin Marea Britanie care, în bună măsură, se înscrie în normele modelului american –, este caracterizat de „**maniera dulce**”, care se bazează pe relații partenariale, pe consultarea între partenerii sociali, în ceea ce privește problemele apărute în evoluția activității economice și sociale și soluțiile adoptate pentru rezolvarea acestor probleme.

Modelul japonez este un model de **tip paternalist**, în care, principala caracteristică o constituie protecția ocupării lucrătorilor sindicalizați și cooperarea între sindicate și conducătorii de întreprinderi în direcția creșterii calității producției și a productivității muncii, pe de o parte, și partajarea, în mod echitabil, a roadelor activității economice.

În **România**, deși s-au întreprins o serie de pași în direcția adoptării normelor și instituțiilor europene, aplicarea în adevăratul său sens a principiului parteneriatului este încă dificilă, se manifestă mai mult la nivelul unor instituții încă în curs de formare și consolidare la nivel central, și mai puțin a ajuns o practică curentă la nivel de întreprindere. Mai mult, mediul economic difuz, în care statul este încă proprietarul celei mai mari părți a avuției naționale, pe de o parte, și difuzia responsabilităților administrării întreprinderilor între diferite instituții, pe de altă parte, creează încă imaginea unui „stat inamic” și menține în multe întreprinderi o stare conflictuală mai mult sau mai puțin latentă. Concomitent, în cele mai multe întreprinderi private s-a instalat o **formă originală a „modelului**

țină seama în procesul de delimitare a coordonatelor unui nou model de ocupare a forței de muncă în țara noastră.

În ceea ce privește oferta de forță de muncă reținem:

a) apariția unei tendințe de **sporire a presiunii ofertei** datorită majorării ratelor de activitate la populație de peste 50 de ani, ca urmare a reformei sistemului de asigurări sociale și pensii;

b) o tendință de **reducere a volumului și a ponderii** resurselor de muncă tinere, în vârstă de până la 25 de ani, ca urmare a incidenței proceselor demografice care au avut loc în țara noastră în ultimii 10 ani;

c) **creșterea ponderii persoanelor** în vârstă de peste 50 ani în populația activă;

d) cele două caracteristici de mai sus converg în direcția **accentuării îmbătrânirii demografice a resurselor de muncă;**

e) **deteriorarea calitativă** a resurselor de muncă, dacă ținem seama de faptul că evoluțiile din ultimii ani au determinat o sporire, atât pe total resurse de muncă, cât și la nivelul grupelor de vârstă tinere, a ponderii ocupațiilor agricole și a lucrătorilor semicalificați și necalificați.

Evoluția cererii sub incidența factorilor menționați își pune amprenta, la rândul său, asupra construcției și funcționalității modelului de ocupare a forței de muncă.

O noutate în peisajul universitar

Conf. univ. dr. Mariana BAICU

Prodecanul Facultății de Relații Internaționale și Studii Europene

În anul universitar 2001-2002, în peisajul universitar românesc a debutat cu succes o nouă facultate în cadrul Universității *Spiru Haret*. Apărută ca o necesitate de formare academică a unor viitori specialiști în domeniul afacerilor internaționale, Facultatea de Relații Internaționale și Studii Europene a fost primită cu un real interes dovedit prin numărul substanțial de studenți care au optat pentru această specializare. Facultatea de Relații Internaționale și Studii Europene a fost propusă spre autorizare CNEAA-ului din dorința Universității *Spiru Haret* de a instrui o primă generație de viitori absolvenți de elită, capabili să reprezinte competitiv și calificat interesele țării noastre în relațiile internaționale la nivel guvernamental sau la nivelul altor structuri administrative locale, naționale, regionale etc.

În perioada tranziției României la economia de piață, caracterizată prin efortul organizațiilor guvernamentale și non-guvernamentale de a crea o imagine favorabilă țării în lume, prin promovarea unor premise de stabilitate politico-socială și economică, formarea unor specialiști capabili să reprezinte interesele naționale la orice nivel, înarmăți cu un vocabular, comportament, ținută, informații și abilități specifice negocierilor bi și multi-laterale internaționale și impuse de la sine.

În sensul acesta conducerea Universității *Spiru Haret* a sprijinit, sub raport material material și științific, organizarea noii facultăți în scopul

asigurării unei pregătiri practice și teoretice în concordanță cu cerințele impuse de CNEAA și MEC, corespunzătoare standardelor internaționale de educare și instruire.

Planul de învățământ și programa analitică au fost astfel concepute, încât să corespundă cerințelor din diverse domenii de activitate (Ministerul Afacerilor Externe, Ambasada, Ministerul Integrării Europene, departamente de relații internaționale din cadrul structurilor administrative publice centrale, locale, regionale, organizații internaționale etc. Disciplinele propuse studenților spre aprofundare au fost structurate diferențiat pe ani de studiu astfel: în primii doi ani accentul s-a pus pe disciplinele fundamentale, (Relații Internaționale, Cultură și civilizație europeană, Științe politice, Geografia economică și politică universală, Istoria contemporană etc.) și introducerea în discipline de specialitate (Organizații europene și euroatlantice, Politici comerciale și de comerț internațional, Drept Internațional public, Drept constituțional comparat, Istoria relațiilor internaționale și a diplomației etc.) și acumularea unor cunoștințe de specialitate în limbi străine (engleza, franceza). În următorii doi ani, accentul se va pune pe discipline de specialitate (Economia internațională, Sociologia comunicării și a opiniei publice,

Instituții politice, Drept instituțional comunitar, Drept diplomatic și consular, Managementul Afacerilor Economice Internaționale, Managementul proiectelor finanțate internațional, Norme de comportament și conduită diplomatică, Diferențieri culturale etc.), astfel ca la absolvirea acestei facultăți profilul socio-politic al reprezentantului însărcinat cu afaceri externe să fie profesionist bine conturat.

Un accent deosebit s-a pus pe atragerea unui personal didactic cu experiență, teoretică și practică, care se bucură de un prestigiu remarcabil în rândul cadrelor universitare.

Astfel, pe lângă cadrele didactice de specialitate de care dispune Universitatea *Spiru Haret*, au mai fost atrași colaboratori de un înalt nivel profesional, cu experiență în domeniul relațiilor internaționale și al negocierilor privind integrarea României în structurile europene și atlantice.

Caracterul academic, practic și științific este redat prin abordarea procesului de instruire în trei direcții:

- caracterul academic – prin conceperea unor structuri universitare (planul de învăță-mânt) flexibile, adaptabile de transmitere a unor cunoștințe teoretice prin metode convenționale, interactive, participative, bazate pe prelegeri, dezbateri, discuții de grup, elaborarea de proiecte, caiete de seminar, simulări etc., în cadrul cursurilor și seminariilor organizate la nivelul facultății, dar și prin inițierea unei activități teritoriale de studiu individual, monitorizate de cadrele didactice, concretizate în teme de casă, lucrări tematice etc.;

- caracterul aplicativ, înființarea unor laboratoare dotate cu echipamente performante (calculatoare de ultimă generație, conectate la INTERNET), unde se pot organiza simulări de negocieri pe probleme de politică externă și integrare europeană;

- sprijinirea studenților de la efectua practica de vară, după un plan tematic adecvat programelor analitice pe ani de studiu, pe lângă ministere, primării, consilii populare, camere de comerț și industrie, mass-media etc., elaborarea unui caiet de studii de caz, care să vină în sprijinul capitolului de aplicație

practică în pregătirea diplomei de absolvire, cu care se va finaliza examenul de licență;

- caracterul științific – prin înființarea, pe lângă Facultatea de Relații Internaționale și Studii Europene a unui Institut de Relații Internaționale și Studii Europene care va sprijini activitatea de cercetare științifică a studenților și a cadrelor didactice. Rezultatele cercetării științifice vor face obiectul unor dezbateri științifice din cadrul sesiunilor anuale, precum și al unor lucrări care vor putea fi publicate prin Editura Fundației *România de Măine*.

În sprijinul acumulărilor teoretice, Universitatea *Spiru Haret* pune la dispoziția studenților și cadrelor didactice biblioteca proprie, ce dispune de o bogată literatură, publicații de specialitate în limbile română și străine.

Pe lângă efortul normal pe care Facultatea de Relații Internaționale și Studii Europene îl va depune în vederea acreditării, conform criteriilor și condițiilor de calitate impuse de către CNEAA, conducerea facultății se va preocupa să stabilească relații de colaborare și recunoaștere valorică cu alte facultăți și organizații de profil din străinătate, prin invitarea unor profesori de specialitate de la alte universități similare din alte țări sub forma „visiting professors”. De asemenea, vom face demersuri pentru a obține burse de specializare, de studiu, pentru studenții performanți, pentru a participa cu proiecte la programele finanțate de organisme internaționale (UE, PHARE etc.), cum ar fi SOCRATES, Leonardo da Vinci, Tempus Full Bright etc., în care Universitatea *Spiru Haret* prin alte facultăți a mai fost implicată.

Scurta prezentare făcută nou înființatei Facultăți de Relații Internaționale și Studii Europene reprezintă doar o parte din intențiile de îmbunătățire a planului de învățământ, a activității practice, în sensul perfecționării continue a procesului de pregătire a studenților, ceea ce se va concretiza - sperăm - prin angajarea unui număr tot mai mare, pe criterii valorice, de performanță, a absolvenților noștri, conform unui nomenclator de meserii pe care această facultate dorește să-l îmbunătățească, și anume, profesii ca funcționar public internațional, diplomat de carieră.

În biblioteca Facultății de Drept

Televiziunea *România de Mâine*

„Prin noi, facultatea la tine acasă!”

Post propriu de televiziune național, universitar și cultural

ÎN SPRIJINUL PREGĂTIRII STUDENȚILOR DE LA UNIVERSITATEA SPIRU HĂRET

Postul de televiziune *România de Mâine (tvRM)* transmite, în direct și înregistrate, din amfiteatrele și laboratoarele universității, cursuri, sinteze, consultații, lucrări practice de laborator *pentru studenții de la toate formele de învățământ, cu precădere pentru cei ocupați în diverse activități.* De asemenea, programul postului cuprinde emisiuni cu caracter cultural, științific, informativ, educativ, sportiv, de divertisment.

Studioul amfiteatru

Programul Televiziunii *România de Mâine (tvRM)*

Luni 15 octombrie 2001	Marti 16 octombrie 2001	Miercuri 17 octombrie 2001	Joi 18 octombrie 2001
7:30 Știri 8:00 Revista presei 9:00 Pedagogie. Formele generale ale educației 9:30 Program educațional 10:00 Melodii populare românești 10:25 Este sistemul capitalist cel mai bun sistem? Documentar 10:55 Rolul medicului veterinar în protecția sănătății consumatorului 12:05 Satul românesc 12:35 Vestigii milenare - Histria 12:45 Toamna în Bucegi – Reverie în Carpați 12:55 Bazele informaticii. Microsoft Word (1) 13:25 Viața planetei. Marea 14:25 Reportaj turistic 14:30 Cum să începem o afacere? Documentar 14:55 Videoclipuri muzicale 15:50 City – inima economiei britanice. Documentar 16:20 Din folclorul românesc 16:50 Dor de libertate (1) Animale în captivitate 17:05 Videoclipuri muzicale – Florent Pagny 18:10 Spiru Haret – ctitor de școală românească 18:15 Secvențe universitare 18:30 Știri 19:00 Dialog juridic – consultații juridice cu prof. univ. dr. Corneliu Turianu 19:25 La Habana. Ilustrate din Cuba 19:30 Conservarea patrimoniului. Documentar 20:00 Jazz în stradă 20:55 Vârstele memoriei - Adamclisi 21:05 Din folclorul românesc 21:35 Tineretul britanic. Documentar 22:05 Concertul cameral „Credo” 23:05 Știri 23:35 Program muzical nocturn	7:30 Știri 8:00 Revista presei 9:00 Pedagogie. Sistemul de învățământ 9:30 Campionii noștri 9:45 O floare printre flori 9:50 Realități italiene 10:45 Balet – spectacol școală 11:10 Cum să începem o afacere? Documentar 11:35 Je rap, donc je suis... - muzică rap franceză 12:50 Călător în Țara Loviștei 13:20 Piața. Documentar 13:50 Videoclipuri muzicale 14:45 Ferestre spre Europa 15:10 Melodii populare românești 15:35 Viața privată 16:05 Dreptul muncii. Noțiuni introductive 17:15 Popas la Odoreu – Satu Mare. Documentar 17:25 Nemuritorul jazz 18:25 Secvențe universitare 18:30 Știri 19:00 Sănătate pentru toți 19:55 Microcosmos – Concert în iarbă 21:05 Cuba – Reportaj turistic 21:30 Jazz în stradă 22:25 Eminescu și muzica 23:00 Știri 23:30 Program muzical nocturn	7:30 Știri 8:00 Revista presei 9:00 Bazele informaticii. Microsoft Word (2) 9:30 Multi-culturalism. Documentar 9:55 Toamna în poezia românească 10:40 Din folclorul românesc 11:05 Cum să începem o afacere? Documentar 11:30 Călător prin Țara Lăpușului 11:50 Olimpiada internațională de matematică 12:05 Melodii populare românești 12:35 Cum să ne conducem regiunea? Documentar 13:05 Videoclipuri muzicale 14:10 Cultura americană. Documentar 14:35 Pinar del Rio 14:45 Din folclorul românesc 15:15 Profesorii profesorilor noștri 16:10 Dor de libertate (2) 16:25 Contemporanul meu Caragiale 17:00 Notre Damme de Paris 18:10 Plaiuri străbune 18:20 Secvențe universitare 18:30 Știri 19:00 Litera și spiritul legii – talk show de prof. univ. dr. Corneliu Turianu 20:00 Tradiții păstorești 20:25 Videoclipuri muzicale 21:30 Provence 22:20 Studenți în concert 23:00 Știri 23:30 Program muzical nocturn	7:30 Știri 8:00 Revista presei 9:00 Bazele informaticii. Microsoft Word (3) 9:25 Granma. Ilustrate din Cuba 9:40 Sponsorizarea artelor. Documentar 10:10 Din folclorul românesc 10:35 Cum să începem o afacere? Documentar 11:00 Parcul național american. Documentar 12:00 Întreprinderi mari sau mici? Documentar 12:25 Călușul oltenesc 12:40 Sistemul legislativ. Documentar 13:10 Videoclipuri muzicale 13:30 Râul din pădure. Reportaj turistic 13:40 Cântece la malul mării 14:05 Anul Brâncuși – Popas la Hobița 14:20 Controlul poluării. Documentar 14:50 Biserica din Brădești 15:00 Dialog juridic (r) 15:25 Marea Britanie în 50 de titluri. Documentar 15:55 Tudor din Vladimiri 16:30 Cântecul Oltului 16:50 William Merritt - pictor 17:15 Videoclipuri muzicale 18:20 Secvențe universitare 18:30 Știri 19:00 Lecția de sănătate 19:30 Notre Damme de Paris (2) 20:35 Călușul oltenesc (2) 20:45 Octavian Goga – 120 de ani de la naștere 21:20 River dance (1) 22:20 Atelier studențesc. Un american la București 22:30 Melodii populare românești. Cântece de joc 23:00 Știri 23:30 Program muzical nocturn

Știri din țară și din întreaga lume pentru cele mai largi categorii de telespectatori

Vineri 19 octombrie 2001	Sâmbătă 20 octombrie 2001	Duminică 21 octombrie 2001
7:30 Știri 8:00 Revista presei 9:00 Finanțele întreprinderii. Funcțiunea financiară a firmei 9:30 Protecția consumatorului. Documentar 10:00 Trinidad de Cuba 10:10 Melodii populare românești 10:35 Automobile - Documentar 11:05 Călător în Țara Lăpușului 12:05 Cum să începem o afacere? Documentar 12:30 Lieduri pe versuri de Eminescu 12:50 Asistența socială. Documentar 13:20 Jose Liman dance company 13:50 Plaiuri străbune 14:00 Sănătate pentru toți (r) 14:55 Călător în Țara Loviștei. Tradiții păstorești (2) 15:20 Ferestre spre Europa 15:45 Videoclipuri muzicale 16:50 Mici întreprinzători – mici afaceri. Documentar 17:15 Step – spectacol școală 17:45 Horă la Pietrari 18:15 Secvențe universitare 18:30 Știri 19:00 Lumea în clipa 2000 - talk-show de Marian Oprea 20:00 Obispo live. Muzică francezească 21:35 Spiru Haret, ctitor de școală românească 21:40 Spectacol de sunet și lumină 23:00 Știri 23:30 Program muzical nocturn	7:30 Știri 8:00 Revista presei 9:00 Cele mai frumoase grădini din lume 9:45 Un dar pentru noi înșine 10:15 Biserica din Brădești 10:30 Interpreți de altădată 10:45 Realități italiene 11:40 Main Street Jazz 12:40 Din folclorul românesc 13:05 Parcul național american. Documentar 14:00 Multi-culturalism. Documentar 14:30 Din folclorul românesc 15:00 Litera și spiritul legii 15:55 Balet – spectacol școală 16:15 Toamna în poezia românească 17:00 Autografe muzicale 17:15 Videoclipuri muzicale 17:55 Etica în jurnalism. Documentar 18:25 Secvențe universitare 18:30 Știri 19:00 Compania de dans „Rebecca Kelly” 19:30 Microcosmos. Concert în iarbă 20:40 River dance (2) 21:20 Râul din pădure 21:30 Din folclorul românesc 21:55 Premiile reginei. Documentar 22:20 Studenți în concert. 23:00 Știri 23:30 Program muzical nocturn	7:30 Știri 8:00 Toamna în poezia românească 8:40 Castelul Peleş 9:05 Cântece vechi în lumea nouă 9:35 Cocoșul de Hurez 10:05 William Merritt - pictor 10:30 Lecția de dans – arta dresajului la cai 10:50 Viața planetei. Marea . Documentar 11:45 Toamna în Bucegi. Reverie în Carpați 12:00 Lumea în clipa 2000 (r) 13:00 Cântece și jocuri în Valea Lăpușului 13:25 Cum să ne conducem regiunea? Documentar 13:55 Lieduri pe versuri de Eminescu 14:15 Cele mai frumoase grădini din lume 15:05 Lecția de sănătate (r) 15:35 Proiectarea unui produs. Documentar 16:00 Din folclorul românesc 16:30 Cum să începem o afacere? Documentar 16:55 Crossing Point – Jazz 17:20 Provence 18:15 Secvențe universitare 18:30 Știri 19:00 Conservarea patrimoniului. Documentar 19:25 Johnny Holliday în concert 20:25 Arta fotografică (1) 20:55 Santa Lucia. Ilustrate cubaneze 21:00 Tropicana. Spectacol muzical Cuba 22:00 Videoclipuri muzicale Florent Pagny 23:00 Știri 23:30 Program muzical nocturn

Opinia națională

Telefoane:
410.39.11 și 410.39.13,
interioare:
117, 122
Fax:
411.33.84

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE.

Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ

Revista se poate procura prin abonament la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/ro1-B.C.R. – Sucursala Unirea.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de

LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MÂINE

Publicația **OPINIA NAȚIONALĂ** este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Profesori și studenți la primele cursuri și seminarii din noul an de învățământ la Universitatea *Spiru Haret* 2001-2002

Atelier - Facultatea de Arhitectură și Urbanism

Facultatea de Drept. Prof. univ. dr. RODICA STĂNOIU robind prelegerea inaugurală a cursului de criminologie la anul al II-lea (amfiteatrul din edificiul Universității, situat în Șos. Berceni nr. 24, 10 octombrie 2001).

Curs – Facultatea de Filosofie și Jurnalistică

Facultatea de Relații Internaționale și Studii Europene.
Acad. prof. RĂZVAN THEODORESCU deschide cursul de cultură și civilizație europeană, în ziua de 1 octombrie 2001, în amfiteatrul edificiului din B-dul Basarabia nr. 256.

Facultatea de Sociologie-Psihologie
Laboratorul de psihologie experimentală, B-dul Basarabia nr. 256.

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. Prof. univ. dr. ION DODU BĂLAN susține cursul de istoria literaturii române la anul I, în amfiteatrul edificiului din Șos. Berceni nr. 24 (10 octombrie 2001).

Oră de laborator

Curs – Facultatea de Geografie

Facultatea de Marketing și Comerț Exterior. Oră de laborator la Bazele informaticii